

Vlaams
Parlement

ingediend op **1772** (2018-2019) – Nr. 1
5 december 2018 (2018-2019)

Ontwerp van decreet

houdende instemming met
het samenwerkingsakkoord van 25 juni 2018
tussen de Federale Staat, de Franse Gemeenschap
en de Vlaamse Gemeenschap
betreffende de culturele bescherming van het boek

INHOUD

Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet.....	13
Advies van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media .	17
Advies van de Raad van State	21
Ontwerp van decreet.....	31
Bijlage: Samenwerkingsakkoord	35

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. Algemene toelichting**1. Institutionele en wetgevingscontext**

Sedert 1982 werden bij het Federaal Parlement negentien wetteksten voorgelegd tot regeling van de boekenprijs. Talrijke Europese landen, waaronder onze buurlanden (Frankrijk, Duitsland, Nederland) hebben een wetgeving daarover. Het cultuurbeleid dat in die landen werd ontwikkeld, heeft resultaten voortgebracht die België ertoe moeten aanzetten een dergelijk initiatief te nemen. Uit buitenlandse voorbeelden blijkt dat dank zij de culturele bescherming van het boek een hoog en gevarieerd aantal verkooppunten kan worden gecreëerd en, zo het publiek het behoud van een kwaliteits- en gevarieerd boekenaanbod en, in voorkomend geval, een juiste bezoldiging van auteurs en uitgevers kunnen worden gewaarborgd. Daarentegen worden landen die een dergelijk beleid niet hebben gevolgd, of die dit beleid hebben opgegeven, geconfronteerd met concentratieverschijnselen die nadelig zijn voor culturele diversiteit en bevordering van de boekensector die als een belangrijke ondersteuning van persoonlijke emancipatie moet worden beschouwd. Op digitaal vlak hebben die concentratieverschijnselen de Europe Commissie zelf ertoe aangezet regelgeving aan te nemen, inzonderheid inzake ontwikkeling van de toegang tot digitale goederen en diensten.

Het gerecht van de Europese Unie heeft in zijn LIBRO-arrest erkend dat “de bescherming van boeken als cultuurgood” kan worden aangemerkt “als een dwingend vereiste van algemeen belang dat maatregelen tot beperking van het vrije verkeer van goederen kan rechtvaardigen”, mits die maatregelen noodzakelijk zijn om aan dat vereiste te voldoen en proportioneel zijn, dit betekent dat zij geschikt zijn om het vastgestelde doel te bereiken en niet verder gaan dan ter bereiking daarvan noodzakelijk is.

Krachtens de zesde staatshervorming zijn de gemeenschappen voortaan bevoegd, op grond van het nieuwe artikel 6, §1, VI, vijfde lid, 3°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, om prijzen te bepalen voor de hun toegekende materiële bevoegdheden, zoals de Federale Staat in dat verband bevoegd is voor de zijne.

Krachtens artikel 6, §1, VI, vijfde lid, 5°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, blijft de Federale Staat echter bevoegd om het mededingingsrecht uit te oefenen. Volgens de theorie van de residuaire bevoegdheden is de Federale Staat bovendien eveneens bevoegd om de bevoegdheden inzake biculturele aangelegenheden op het grondgebied van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest uit te oefenen.

Via het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 23 december 2016 houdende invoering van een gereguleerde boekenprijs en het decreet van de Franse Gemeenschap van 19 oktober 2017 betreffende de culturele bescherming van het boek, hebben de gemeenschappen hun nieuwe bevoegdheden toegepast die hun werden toegekend in het kader van de zesde staatshervorming inzake boekenprijsbeleid.

In haar advies 59.784/1/V van 23 september 2016 betreffende het voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap houdende invoering van een gereguleerde boekenprijs heeft de afdeling Wetgeving van de Raad van State, met verwijzing naar artikel 127, §2, van de Grondwet, gesteld dat: “(...) indien de stellers van het ontwerp evenwel tot een sluitende, bindende regeling willen komen, overleg zal moeten worden gepleegd of anderszins moeten worden samengewerkt, alleszins met de federale overheid, die bevoegd is ten aanzien van instellingen

gevestigd in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, die wegens hun activiteiten niet kunnen worden beschouwd uitsluitend te behoren tot de ene of de andere gemeenschap, en desgevallend met de Franse Gemeenschap.”.

Volgens het advies van de afdeling Wetgeving kunnen de gemeenschappen dus, alleen, niet alle instellingen beheren die bij het boekenbeleid betrokken zijn en die aanwezig zijn op het grondgebied van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, en moet bijgevolg de federale overheid optreden.

Het voormelde advies van de afdeling Wetgeving kan worden gelezen als een uitnodiging, gericht aan de overheid, tot samenwerking, waarbij een eenvormig en coherent rechtssysteem op het grondgebied van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest tot stand zal worden gebracht.

De geldende institutionele regels hebben dus als gevolg dat:

- 1° de Franse Gemeenschap op het eentalige Franse taalgebied de enige bevoegde instelling is voor het boekenprijsbeleid;
- 2° de Vlaamse Gemeenschap op het Nederlandse taalgebied de enige bevoegde instelling is voor het boekenprijsbeleid;
- 3° op het grondgebied van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest:
  - alleen de Franse Gemeenschap bevoegd is om een wetgeving te bepalen ten aanzien van culturele instellingen die worden beschouwd uitsluitend te behoren tot de Franse Gemeenschap;
  - alleen de Vlaamse Gemeenschap bevoegd is om een wetgeving te bepalen ten aanzien van culturele instellingen die worden beschouwd uitsluitend te behoren tot de Vlaamse Gemeenschap;
  - alleen de federale overheid bevoegd is om een wetgeving te bepalen ten aanzien van biculturele instellingen.

2. Culturele doelstellingen van de gereguleerde boekenprijs

De boekensector is de tweede culturele activiteit van Europeanen en Belgen. Het is een zeer grote creatiesector, met inzonderheid literatuur, stripboeken en jeugdboeken. Die sector is ook een instrument van de wetenschappelijke en technische kennis, een fundamentele pedagogische drager en een sleutelinstrument voor democratie. De boekensector is ook een markt die zeer open staat voor actoren, goederen en diensten van de andere lidstaten van de Europese Unie.

De doelstellingen van beide voormelde gemeenschapsdecreten en van deze tekst zijn:

- 1° democratisering van de boekensector om het lezen te bevorderen;
- 2° eerlijke concurrentie tussen kleine boekhandels, grote warenhuizen en online-verkoopmaatschappijen;
- 3° in aanmerking nemen van de kenmerken van digitale boeken en stripboeken;
- 4° belangrijke culturele en economische vermenging van de Belgische boekensector met die van buurlanden;
- 5° in aanmerking nemen van de plaats van openbare bibliotheken in het cultuurbeleid;
- 6° de toegang tot boeken in scholen;
- 7° de afschaffing van 'la table', om de prijs die door consumenten wordt betaald voor de aankoop van in Frankrijk uitgegeven boeken te verminderen.

3. Noodzaak om een samenwerkingsakkoord op te maken

Aangezien beide gemeenschappen hebben besloten een bijzonder systeem voor de bescherming van de boekenprijs in te voeren, om de Nederlandse en de Franse cultuur te beschermen, ook op het grondgebied van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest ten aanzien van culturele instellingen die worden beschouwd uitsluitend te

behoren tot één gemeenschap (artikel 127 van de Grondwet verplicht de gemeenschappen de toestand van unicomunautaire instellingen in Brussel te beheren; de gemeenschappen kunnen de toepassing van hun decreten niet tot eentalige gebieden beperken), is het sluiten van een samenwerkingsakkoord noodzakelijk om een zelfde behandeling op het gehele grondgebied van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest mogelijk te maken, en ook om beide gemeenschapsregelingen de mogelijkheid te geven om een werkelijk nuttige uitwerking te hebben.

Indien er geen systeem bestaat dat de toepassing van de gemeenschapsdecreten mogelijk maakt op alle actoren van de boekensector die gevestigd zijn op het grondgebied van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, bestaat het risico dat talrijke economische operatoren (grote warenhuizen, grote boekhandels enzovoort) vrijwillig beslissen 'tweetalige' instellingen te worden, om niet meer van de gemeenschapsdecreten afhankelijk te zijn en zo verder prijzen buiten elke controle te kunnen vaststellen ten nadele van kleine economische operatoren (kleine boekhandels enzovoort) die verder een oneerlijke concurrentie zullen ondergaan vanwege grote economische operatoren waartegen ze het niet kunnen opnemen, zonder daarbij te vergeten dat 'la table' in Brussel niet zal kunnen worden afgeschaft.

De Franse Gemeenschap heeft herhaaldelijk de vraag van de boekensector gekregen om een samenwerkingsakkoord vast te stellen en het voorgestelde systeem in te voeren. Achttien Brusselse hoofdboekhandels (die tientallen Brusselse verkooppunten vertegenwoordigen) zullen de voorwaarden van de gemeenschapsdecreten vanaf januari 2018 vrijwillig toepassen.

Het feit dat het grondgebied van Brussel-Hoofdstad, zonder dat samenwerkingsakkoord, een zone zou kunnen worden waar geen gereguleerde boekenprijs van toepassing zou zijn voor de instellingen die als tweetalig moeten worden beschouwd, zou ook negatieve gevolgen hebben op de boekensector in Vlaanderen en in de Franse Gemeenschap. Indien de Brusselse instellingen die tot geen van beide gemeenschappen behoren verder prijzen kunnen toepassen die niet gereguleerd zijn, bestaat het grote risico dat de bevolking die in beide eentalige taalgebieden leeft liever boeken in Brussel zou gaan kopen, uitsluitend om economische redenen, wat tot gevolg zou hebben, in concreto, dat de gemeenschapsdecreten hun doel zouden missen en taal en cultuur niet zouden kunnen beschermen.

4. Procedureverloop

4.1. Totstandkoming

In 2016 en 2017 werden in respectievelijk de Vlaamse en de Franse Gemeenschap decreten goedgekeurd over de invoering van een gereguleerde boekenprijs. Het gaat om de volgende decreten:

- het decreet van 23 december 2016 houdende de invoering van een gereguleerde boekenprijs, van toepassing in:
  - het Nederlandstalige taalgebied;
  - het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, wat de uitgave, import of verkoop van Nederlandstalige boeken betreft, behoudens indien de uitgever, importeur of verkoper ook in beduidende mate actief is op de anderstalige markt;
- het decreet van de Franse Gemeenschap van 19 oktober 2017 betreffende de culturele bescherming van het boek, van toepassing in:
  - het Franstalige taalgebied;
  - het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, wat de uitgave, import of verkoop van Franstalige boeken betreft, behoudens indien de uitgever, importeur of verkoper ook in beduidende mate actief is op de anderstalige markt.

Naar aanleiding van de totstandkoming van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 23 december 2016 houdende invoering van een gereguleerde

boekenprijs, formuleerde de Raad van State haar advies 59.784/1/V van 23 september 2016.

In randnummer 4.4 van dat advies verwees de Raad van State naar artikel 127, §2, van de Grondwet en merkte het volgende op: "(...) een in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad gevestigde uitgever of invoerder (zou) verplicht (...) worden overeenkomstig het aan te nemen decreet een prijs vast te stellen en (...) een aldaar gevestigde verkoper (zou) de aldus bepaalde prijs (...) moeten hanteren (; er) kan dan ook sterk worden getwijfeld aan de werkzaamheid van het aan te nemen decreet in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad (...). Indien de stellers van het ontwerp evenwel tot een sluitende, bindende regeling willen komen, zal overleg moeten worden gepleegd of anderszins moeten worden samengewerkt, alleszins met de federale overheid, die bevoegd is ten aanzien van instellingen gevestigd in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, die wegens hun activiteiten niet kunnen worden beschouwd uitsluitend te behoren tot de ene of de andere gemeenschap, en desgevallend met de Franse Gemeenschap."

Naar aanleiding van het decreet van de Franse Gemeenschap van 19 oktober 2017 betreffende de culturele bescherming van het boek, werd een gelijkaardige passage opgenomen in het advies van de Raad van State aan de Franse Gemeenschap.

Het advies van de Raad van State was de rechtstreekse aanleiding voor het opstarten van een onderhandelingstraject dat in het voorjaar van 2018 resulteerde in een ontwerp van samenwerkingsakkoord tussen de federale overheid, de Vlaamse Gemeenschap en de Franse Gemeenschap.

Het samenwerkingsakkoord werd door de Vlaamse Regering op 4 mei 2018 principieel goedgekeurd. Ook de Franse Gemeenschap en de federale overheid verklaarden zich akkoord. Het samenwerkingsakkoord werd op 25 juni 2018 door alle bevoegde ministers ondertekend.

4.2. Advies van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC)

Het advies van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media werd bezorgd op 4 juni 2018. De SARC gaf een positief advies.

4.3. Advies van de Europese Commissie

Het van alle benodigde handtekeningen voorziene samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, de Franse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschap betreffende de culturele bescherming van het boek en het voorontwerp van instemmingsdecreet werden op 21 juni 2018 via de Tris-databank onder kennisgevingsnummer 2018/0287/B aangemeld bij de Europese Commissie.

De zogenaamde status-quo periode liep ten einde op 24 september 2018. Er werden bij het samenwerkingsakkoord geen vragen of opmerkingen geformuleerd, noch door de Europese Commissie noch door een andere lidstaat.

4.4. Advies van de Raad van State

Het advies 63.940/VR van de Raad van State, afdeling Wetgeving, werd bezorgd op 9 oktober 2018.

In dit advies stelt de Raad van State in randnummers 3 en 4 dat het ontwerp van samenwerkingsakkoord enkel van toepassing is op de bicommunautaire instellingen in het gebied Brussel-Hoofdstad en er dus geen sprake is van het gezamenlijk uitoefenen van eigen bevoegdheden waardoor de aangelegenheid niet via een

samenwerkingsakkoord kan geregeld worden en dat de materie uitsluitend behoort tot de bevoegdheid van de federale overheid.

In het raam van het gesloten samenwerkingsakkoord oefenen de Federale Staat en de twee gemeenschappen echter wél gemeenschappelijk bevoegdheden uit op het grondgebied van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, in overeenstemming met de vereisten van artikel 92bis van de bijzondere wet tot hervormingen der instellingen, aangezien krachtens deze samenwerkingsovereenkomst opdrachten worden toevertrouwd aan organisaties die door decreten van de Franse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschap in het leven geroepen zijn, met name:

- 1° de mededeling van de verkoopprijzen aan het publiek in functie van de omstandigheid dat het boek in kwestie uitsluitend of nagenoeg uitsluitend werd geschreven in het Frans of Nederlands (artikel 29, 1° en 2°, van het samenwerkingsakkoord);
- 2° het verzamelen van essentiële informatie om te reageren op verzoeken van lezers (artikel 30 van het samenwerkingsakkoord);
- 3° de wijzen van buitengerechtelijke regeling van geschillen over onwettige praktijken in functie van de omstandigheid dat het boek in kwestie uitsluitend of nagenoeg uitsluitend werd geschreven in het Frans of Nederlands (artikel 31, 1° en 2°, van het samenwerkingsakkoord).

Aangezien het de filosofie van het samenwerkingsakkoord is om de boeken en de bicommunautaire Brusselse organisaties waarvoor de federale overheid bevoegd is, aan te sluiten bij de bepalingen en regels die opgenomen zijn in de twee decreten, kan men hier niet beschouwen dat het samenwerkingsakkoord leidt tot een vorm van afstand van bevoegdheid, noch van de kant van beide gemeenschappen, noch van de kant van de Federale Staat, die vrij beslist om dit akkoord te onderschrijven.

Aangezien de draagwijdte van de nieuwe maatregelen betrekking heeft zowel op de Federale Staat als op de twee gemeenschappen op het gemeenschappelijke territorium van het tweetalige Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, behoort het ten slotte tot de discretionaire bevoegdheid van elk parlement om zijn materiële bevoegdheden op de ene of andere manier uit te oefenen en om desgevallend een voorkeur te hebben voor het aanwenden van een samenwerkingsakkoord veeleer dan een eenzijdige wetgeving.

In het randnummer 5.2 van het advies 63.941/VR van 9 oktober 2018 betreffende het huidige samenwerkingsakkoord stelt de Raad van State dat er niet in een gezamenlijke uitoefening van bevoegdheden voorzien wordt in het samenwerkingsakkoord. In randnummer 5.3 gaat de Raad hierop verder in. Artikel 5 van dit akkoord biedt wel een oplossing voor het geval waarin een bicommunautaire boekhandel in Brussel-Hoofdstad een boek verkoopt, waarvan de prijs bepaald moet worden door een bicommunautaire uitgever in Brussel. Het kan echter ook dat die boekhandel een boek verkoopt waarvan de uitgever, die de prijs van het boek moet vaststellen, in het eentalig Franstalige taalgebied of eentalig Nederlandstalige taalgebied gevestigd is. De uitgever valt in dit geval onder de bevoegdheid van de gemeenschap, dus naargelang het geval het Vlaamse of Franstalige decreet. Sommige situaties zijn dus niet louter bicommunautair. De kritiek van de Raad van State is dat de redactie van het samenwerkingsakkoord, en met name artikel 5, hieraan niet aangepast is, doordat het niet naar die decreten verwijst.

Deze kritiek van de Raad van State is echter gebaseerd op een vrij exegetische en te beperkende interpretatie, die voorbijgaat aan de echte bedoeling van het samenwerkingsakkoord. Het is in werkelijkheid de bedoeling dat in niet louter bicommunautaire gevallen de bepaling van de prijs gebeurt conform het samenwerkingsakkoord en het toepasselijke decreet. Dit vloeit voort uit beginselen van bevoegdheidsverdeling die vastgelegd zijn in de Grondwet en de bijzondere wet

van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen. Het is bijgevolg ook niet nodig om deze beginselen in het huidige samenwerkingsakkoord uitdrukkelijk op te nemen.

II. Toelichting bij het decreet houdende instemming

Met dit decreet wordt instemming betuigd met het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, de Franse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschap betreffende de culturele bescherming van het boek.

III. Toelichting bij het samenwerkingsakkoord

Algemene toelichting

Omwille van de belangrijke verschillen tussen de boekenmarkt in het Frans en de boekenmarkt in het Nederlands, en bijgevolg tussen beide gemeenschapsregelingen is het niet mogelijk om een volledig identiek en gemeenschappelijk stelsel tot stand te brengen voor de boeken in het Frans en de boeken in het Nederlands op het grondgebied van Brussel-Hoofdstad, wat de creatie van een derde stelsel tot gevolg zou hebben, dat voor de actoren onbegrijpelijk zou zijn en de rechtszekerheid in het gedrang zou brengen.

Het samenwerkingsakkoord moet bijgevolg, voor de in het Frans opgestelde boeken, dezelfde regels opnemen als die van het decreet van de Franse Gemeenschap betreffende de culturele bescherming van het boek, en, voor de in het Nederlands opgestelde boeken, dezelfde regels opnemen als die van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap houdende invoering van een gereglementeerde boekenprijs.

Die oplossing wordt vergemakkelijkt door het feit dat het decreet van de Franse Gemeenschap alleen de in het Frans opgestelde boeken regelt en dat het decreet van de Vlaamse Gemeenschap alleen de in het Nederlands opgestelde boeken regelt, wat de overheid de mogelijkheid biedt om op het grondgebied van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, zonder toepassings- en begripsmoeilijkheden, dezelfde regels toe te passen als deze die in beide voormelde gemeenschapsdecreten vervat zijn.

Het stelsel voor het in het Frans opgestelde boek zal bijgevolg, na goedkeuring van het samenwerkingsakkoord, hetzelfde zijn in het eentalige Franse taalgebied en in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, en, volgens dezelfde logica en op coherente wijze, zal het stelsel voor het in het Nederlands opgestelde boek, hetzelfde zijn in het eentalige Nederlandse taalgebied en in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, voor alle actoren (detailhandelaar, uitgever, auteur, importeur enzovoort).

Het samenwerkingsakkoord heeft als hoofddoel in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest een beleid tot culturele bescherming van het boek tot stand te brengen voor de ondersteuning van de creatie van boeken, de verspreiding ervan en de toegang ertoe, door de bepaling van het beste stelsel, steunend op een relevant en objectief verbindingscriterium, namelijk het boek dat uitsluitend of vrijwel uitsluitend in het Frans of in het Nederlands opgesteld is, wat een duidelijke verbinding met ofwel de Franse Gemeenschap, ofwel de Vlaamse Gemeenschap is. Dit zal dus toelaten dat de lezers van in het Frans en in het Nederlands opgestelde boeken van een identiek stelsel en een gelijkaardig prijzenbeleid zouden kunnen genieten, op grond van de taal van een boek in het Brussels Hoofdstedelijke Gewest in vergelijking met hetzelfde boek in het Franse taalgebied of het Nederlandse taalgebied.

Het begrip 'boek dat vrijwel uitsluitend in een taal opgesteld is' kan worden geïnterpreteerd als 'boek dat in een taal opgesteld is in verhouding tot 80% van de tekst, met uitsluiting van de legenden en andere parateksten'.

De verschillende bij het samenwerkingsakkoord bedoelde maatregelen werden zorgvuldig onderzocht om de beoogde doelstellingen te bereiken, met inachtneming van het Europese kader, zonder discriminatie tussen actoren, met zorg voor de proportionaliteit van die maatregelen, en waarbij de kenmerken van het boek in België, inzonderheid in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest in acht worden genomen.

Dit stelsel wil, in de betrokken wetgevingsinstrumenten, een maatregel betreffende het globale cultuurbeleid opnemen ter ondersteuning van actoren van de boekensector, meer bepaald creërende personen (auteurs, illustratoren, vertalers enzovoort) en culturele verspreiders: de verschillende categorieën van detailhandelaars, inzonderheid de boekhandelaars van de eerste en tweede niveaus. Het versterkt het door de gemeenschappen ontwikkelde boekenbeleid.

Dit stelsel weerspiegelt de wil om de boekensector aan te moedigen als cultuurgoed dat van wezenlijk belang is voor verscheidenheid, ontwikkeling van kennis en kunstexpressie. Het boek wordt in zijn globaliteit beschouwd, zoals die thans tot uiting komt, waarbij moet worden vermeden dat twee verschillende stelsels zouden worden ingevoerd tussen het boek op een papieren drager en het boek op een digitale drager. Het gaat in de meeste gevallen om dezelfde werken.

Behoud van cultuurdiversiteit en respect voor een gezonde en eerlijke concurrentie staan centraal in dit stelsel, dat hoofdzakelijk doelt op twee verschijnsels die de verscheidenheid van aanbod vernietigen. Namelijk enerzijds de overdreven uitbreiding van kortingen, waarbij de winstmarges van talrijke detailhandelaars worden verminderd tot een minimumwaarde die als nadelig wordt beschouwd, en anderzijds een praktijk die specifiek is voor de Franstalige boekenmarkt, 'mark up' of 'tabelle' genoemd, dit is een praktijk die wordt georganiseerd door sommige filialen van verdelers (die dankzij exclusiviteitscontracten een monopolistische positie hebben), waarbij de Belgische boekhandelaars ertoe worden verplicht een niet onaanzienlijk deel van de uit Frankrijk uitgevoerde boeken ongeveer 12 tot 15% duurder dan op de Franse markt te verkopen. Op dit moment bestaat 'la tablelle' omdat Franse uitgevers niet voldoende korting verlenen voor hun verdelingsplatform in België en zich dus een grotere winst voorbehouden op de in het Frans opgestelde boeken die onder meer in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest worden verkocht. Nu moet eraan worden herinnerd dat de beoogde doelstelling de ondersteuning van de creatie van boeken en de verspreiding ervan is, door ervoor te zorgen dat de Belgische lezer niet door onverantwoorde kosten wordt benadeeld, zoals dit het geval is met 'la tablelle'. Als deze wordt afgeschaft, zou de prijs van een boek dat onder meer ingevoerd wordt meer aantrekkingskracht hebben, en de Belgische consument die minder geld zal moeten uitgeven voor de aankoop van een boek zal ertoe geneigd zijn meer boeken, ook meer ingevoerde boeken, aan te kopen. In die zin zal dit stelsel zowel de boeken die in België uitgegeven zijn als de ingevoerde boeken bevoordelen. Er zij aan toegevoegd dat de regulering van de boekenprijs het mogelijk maakt om de prijs die door de uitgever wordt vastgesteld te doen naleven, en hem de mogelijkheid geeft om die te blijven beheersen. Nu is het zo dat dit principe van toepassing is op zowel de ingevoerde boeken als op de in België geproduceerde boeken, die bijgevolg op identieke wijze worden behandeld.

Dankzij de culturele bescherming van het boek zullen alle detailhandelaars de concurrentie moeten dragen, niet meer op een boekenprijs zonder verband met hun werkelijke waarde, maar wel op de deugdelijkheid van de verleende diensten, en op de variëteit, de beschikbaarheid en de kwaliteit van het aanbod.

Dit stelsel regelt zowel de toestanden waar een auteur met een uitgever samenwerkt als deze waar de auteur zijn werk alleen uitgeeft, onder meer op een digitaal handelsplatform.

Het regelt zowel de toestanden waar een importeur opwaarts in de distributieketen in de handel, vaak in een exclusieve positie, aan de detailhandelaars boeken levert, als deze waar de detailhandelaar, die een onlineverkoopplatform kan zijn, een boek importeert, om het dan rechtstreeks bij de eindconsument te commercialiseren.

Dit stelsel neemt ook de Europese doelstellingen inzake informatiemaatschappij en creatie van een digitale eenheidsmarkt in aanmerking alsook de plaats die de industrieën en sectoren van cultuur en creatie innemen. Het heeft ook als doel de auteurs een eerlijke en billijke bezoldiging te waarborgen en zo de vrijheid van creatie en het behoud van cultuurdiversiteit in stand te houden die onontbeerlijk zijn voor de ontwikkeling van de digitale boekenmarkt. Richtlijn nr. 2000/31/EG over de elektronische handel bepaalt, in haar overweging 63, het volgende: "Goedkeuring van deze richtlijn kan de lidstaten niet beletten rekening te houden met de onderscheiden sociale, maatschappelijke en culturele implicaties van de opkomst van de informatiemaatschappij. Daarmee mag met name geen afbreuk worden gedaan aan maatregelen die de lidstaten overeenkomstig het communautaire recht mochten nemen om – rekening houdend met hun taalverscheidenheid, de nationale en regionale eigenheid en hun culturele erfgoed – sociale, culturele en democratische doelstellingen te verwezenlijken en om publieke toegang te waarborgen en te handhaven tot een zo breed mogelijk scala van diensten van de informatiemaatschappij. Bij de ontwikkeling van de informatiemaatschappij dient steeds te worden gewaarborgd dat de Europese burgers toegang krijgen tot het in een digitale omgeving geboden Europese culturele erfgoed."

Artikelsgewijze toelichting

Hoofdstuk 1. Definities en toepassingsgebied, artikelen 1 tot en met 4

Er werd een gemeenschappelijk algemeen kader vastgesteld door de drie partijen in hoofdstuk 1 van het samenwerkingsakkoord.

Dat hoofdstuk bepaalt eerst de gemeenschappelijke definities van het samenwerkingsakkoord, te weten de voornaamste begrippen van de boekensector, inzonderheid in verband met jaartalboek, stripboek, wetenschappelijk vakboek, juridisch vakboek, appboek, schoolboek, wetenschappelijk studieboek, activiteit gevoerd binnen het boekenverdelingsnetwerk, uitgever, auteur, importeur, detailhandelaar en eindconsument.

Het bepaalt vervolgens het toepassingsgebied van het samenwerkingsakkoord. Het is bijgevolg van toepassing op een boek dat wordt gepubliceerd, uitgegeven, geïmporteerd of verkocht door of via een instelling gevestigd in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad die, wegens haar activiteiten, niet kan worden beschouwd uitsluitend te behoren tot de ene of de andere gemeenschap.

Het bepaalt eveneens de categorieën van werken waarvoor het samenwerkingsakkoord niet van toepassing is, te weten: magazine, jaarboek, agenda's en culturele jaarboeken, catalogus en filateliealbum, alfabetisch repertorium van personalliteiten, brochures, kleurboek, knipboek, notenschrift of muziekschrift, beschadigd boek, tweedehands boek, juridisch vakboek, boek gepubliceerd in een andere taal dan het Frans of het Nederlands, de bij wet bepaalde exemplaren van boeken voor verplicht depot voor bewaringsdoelstellingen. Er wordt bepaald dat partijen wijzigingen, schrappingen of toevoegingen kunnen doen, uitsluitend op grond van een door de wetgever bepaald criterium, namelijk de evolutie van nieuwe technologieën.

Ten slotte bepaalt hoofdstuk 1 de verkoopsituaties waarvoor het samenwerkingsakkoord niet van toepassing is, namelijk de verkoop van één exemplaar van boeken voor persoonlijk gebruik aan een eindconsument die volgens de wet Arbeidsovereenkomsten werkzaam is bij de uitgever, importeur of detailhandelaar, de verkoop van een boek door een uitgever aan de auteur van dat boek voor promotioneel gebruik, en de verkoop van boeken in het kader van een faillissement of een vereffening van de uitgever, importeur of detailhandelaar.

Hoofdstuk 2. Boekenprijs, artikelen 5 tot en met 28

Dat hoofdstuk bepaalt de regels voor de werking van de regulering van de boekenprijs.

Eerst stelt afdeling 1 (artikelen 5 tot en met 8) betreffende de algemene bepalingen een gemeenschappelijk reguleringskader vast.

De uitgever stelt dan ook, voor de boeken die hij uitgeeft, een prijs voor de verkoop aan het publiek vast. De auteur heeft dezelfde verplichting voor de boeken die hij zonder uitgever, of voor rekening van de auteur, publiceert, wanneer de auteur verantwoordelijk is voor de vaststelling van de prijs. Ten slotte stelt de importeur, voor de boeken die hij invoert, een prijs voor de verkoop aan het publiek vast.

Er wordt ook bepaald dat indien het boek werd gepubliceerd of uitgegeven binnen het boekenverdelingsnetwerk en weer wordt geïmporteerd uit een land dat noch tot de Europese Unie noch tot de Europese Vrijhandelsassociatie behoort, de importeur de prijs voor de verkoop aan het publiek moet vaststellen die door de uitgever of de auteur wordt vastgesteld. Dat stelsel is ook van toepassing op boeken die weer worden geïmporteerd uit een lidstaat van de Europese Unie of van de Europese Vrijhandelsassociatie indien de export-wederimport tot doel heeft de toepassing van dit akkoord te ontduiken.

Het gemeenschappelijke kader bepaalt ook dat de prijs voor de verkoop aan de eindconsument ter kennis van het publiek wordt gebracht, dat de detailhandelaars aan de prijs voor de verkoop aan het publiek alleen de kosten of vergoedingen kunnen toevoegen die overeenstemmen met uitzonderlijke bijkomende dienstverleningen die uitdrukkelijk door de koper werden gevraagd en waarvan de prijs tussen de koper en de detailhandelaar vooraf werd overeengekomen.

Ten slotte bepaalt het gemeenschappelijke kader dat de detailhandelaar een korting van hoogstens 20% kan toepassen op de prijs voor de verkoop aan het publiek voor de Koninklijke Bibliotheek van België.

Afdeling 2 (artikelen 9 tot en met 20) bepaalt, voor de Franstalige boekensector, volgens dezelfde regels als deze die bedoeld zijn bij het decreet van 19 oktober 2017 betreffende de culturele bescherming van het boek, de bijzondere regels die toepasselijk zijn op de uitsluitend of vrijwel uitsluitend in het Frans opgestelde boeken, te weten:

- 1° de definitie van het schoolboek voor de toepassing van deze afdeling;
- 2° het feit dat appboeken niet op deze afdeling toepasselijk zijn;
- 3° de geleidelijke afschaffing van 'la tablelle';
- 4° de vaststelling van de duur van de periode waarin de boekenprijs gereguleerd is, het toegelaten cijfer van de korting en de toegekende afwijkingen.

Afdeling 3 (artikelen 21 tot en met 28) bepaalt, voor de Nederlandstalige boekensector, volgens dezelfde regels als deze die bedoeld zijn bij het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 23 december 2016 houdende invoering van een

gereguleerde boekenprijs, de bijzondere regels die toepasselijk zijn op de uitsluitend of vrijwel uitsluitend in het Nederlands opgestelde boeken, te weten:

- 1° het feit dat de verplichting tot vaststelling van de boekenprijs geldt voor alle boeken die, via het boekenverdelingsnetwerk, voor het eerst in het handelsverkeer worden gebracht, voor de toepassing van deze afdeling;
- 2° het feit dat schoolboeken, wetenschappelijke studieboeken en wetenschappelijke vakboeken niet op deze afdeling toepasselijk zijn;
- 3° de vaststelling van de duur van de periode waarin de boekenprijs gereguleerd is, het toegelaten cijfer van de korting en de toegekende afwijkingen.

Hoofdstuk 3. Mededeling, controle en sancties, artikelen 29 tot en met 31

Dat hoofdstuk bepaalt de gemeenschappelijke regels voor de bepaling van de controle en de mededeling van inlichtingen betreffende de boekenprijs, volgens de stelsels die bij de twee gemeenschapsdecreten worden geregeld.

Hoofdstuk 4. Evaluatie van de boekenprijs, artikel 32

Dat hoofdstuk bepaalt een stelsel voor de evaluatie van het samenwerkingsakkoord, volgens en in verband met de evaluatie van beide gemeenschapsdecreten.

Hoofdstuk 5. Overgangs- en slotbepalingen, artikelen 33 tot en met 38

Dat hoofdstuk bepaalt de overgangs- en slotbepalingen die gemeenschappelijk zijn alsook de regels betreffende het samenwerkingsgerecht.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel

Sven GATZ

VOORONTWERP VAN DECREET

Ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van XX/XX/XXXX tussen de Federale Staat, de Franse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschap betreffende de culturele bescherming van het boek.

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. Instemming wordt betuigd met het samenwerkingsakkoord van XX/XX/XXXX tussen de Federale Staat, de Franse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschap betreffende de culturele bescherming van het boek.

Brussel, ... (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel,

Sven GATZ

ADVIES VAN DE STRATEGISCHE ADVIESRAAD
VOOR CULTUUR, JEUGD, SPORT EN MEDIA

SARCStrategische Adviesraad voor
Cultuur, Jeugd, Sport en Media**Advies****Algemene Raad i.s.m. de Sectorraad
Kunsten en Erfgoed en de Sectorraad
Sociaal-Cultureel Werk
4 juni 2018****ONTWERP Advies over het samenwerkingsakkoord gereguleerde
boekenprijs**

Op 7 mei 2018 vroeg Vlaams minister van Cultuur Sven Gatz de SARC om advies over het ontwerp van samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, de Franse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschap betreffende de culturele bescherming van het boek en over het voorontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord. Het advies wordt uitgebracht door de Algemene Raad in samenwerking met de Sectorraad Kunsten en Erfgoed en de Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk.

Situering

Op 4 mei 2018 heeft de Vlaamse Regering het ontwerp van samenwerkingsakkoord en het ontwerpdecreet met betrekking tot de gereguleerde boekenprijs principieel goedgekeurd.

In 2016 keurde de Vlaamse Regering het decreet houdende invoering van een gereguleerde boekenprijs goed. De SARC gaf advies over het betreffende decreet¹ en bijhorend uitvoeringsbesluit². In de Franse Gemeenschap werd in 2017 een gelijkaardig decreet goedgekeurd.

Om een goede werking van beide decreten te garanderen is het noodzakelijk om een samenwerkingsakkoord af te sluiten. Zo niet bestaat het risico dat in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bicommunautaire instellingen zouden opereren die ongecontroleerd prijzen kunnen vastleggen en zodoende oneerlijk concurreren.

In het samenwerkingsakkoord wordt vastgelegd dat in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor Nederlandstalige boeken het Vlaamse decreet van toepassing is, en voor Franstalige boeken het Waalse decreet.

¹ <https://cjsm.be/sarc/AR/adviezen/20160701-Advies-gereguleerde-boekenprijs.pdf>

² https://cjsm.be/sarc/AR/adviezen/20170502_advies_UB_gereguleerde_boekenprijs.pdf

Advies

De SARC is tevreden dat middels het samenwerkingsakkoord ook voor het tweetalige gebied Brussels-Hoofdstad en de daar gevestigde instellingen die niet uitsluitend tot de Franse of de Vlaamse Gemeenschap behoren een gereguleerde boekenprijs wordt gehanteerd. Hij geeft positief advies aan de inhoud van het samenwerkingsakkoord en bijbehorend ontwerpdecreet.

Evenwel stelt de SARC zich de vraag waarom federaal minister van Buitenlandse Zaken Didier Reynders het samenwerkingsakkoord mede zou ondertekenen. Het is de raad niet duidelijk op basis van welke bevoegdheid dit gebeurt en de SARC wenst hier bijgevolg sterk voorbehoud bij te maken.

Namens de Algemene Raad,

Luk Verschueren, algemeen voorzitter

Gaëtan Poelman, algemeen secretaris

Namens de Sectorraad Kunsten en Erfgoed,

Herman Baeten, voorzitter

Jorijn Neyrinck, ondervoorzitter

Lieselotte Moortgat, secretaris

Namens de Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk,

Frie De Greef, voorzitter

Dirk Verbist, ondervoorzitter

Liesbeth Lemiere, secretaris

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 63.940/VR
van 9 oktober 2018

over

een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap
‘houdende instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de
Federale Staat, de Franse Gemeenschap en de Vlaamse
Gemeenschap betreffende de culturele bescherming van het
boek’

Op 17 juli 2018 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel verzocht binnen een termijn van dertig dagen, verlengd tot vijfenveertig dagen,^(*) en van rechtswege verlengd tot 17 september 2018,^(**) een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap ‘houdende instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, de Franse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschap betreffende de culturele bescherming van het boek’.

Het voorontwerp is door de verenigde kamers onderzocht op 18 september 2018. De verenigde kamers waren samengesteld uit Jo BAERT, kamervoorzitter, voorzitter en Martine BAGUET, kamervoorzitter, Peter SOURBRON, Bernard BLERO, Wanda VOGEL en Koen MUYLLE, staatsraden, en Astrid TRUYENS, griffier en Charles-Henri VAN HOVE, toegevoegd griffier.

Het verslag is uitgebracht door Rein THIELEMANS en Anne VAGMAN, eerste auditeurs.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 9 oktober 2018.

*

(*) Deze verlenging vloeit voort uit artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, waarin wordt bepaald dat de termijn van dertig dagen verlengd wordt tot vijfenveertig dagen in het geval waarin het advies gegeven wordt door de verenigde kamers met toepassing van artikel 85*bis*.

(**) Deze verlenging vloeit voort uit artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, *in fine*, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, waarin wordt bepaald dat deze termijn van rechtswege wordt verlengd met vijftien dagen wanneer hij begint te lopen tussen 15 juli en 31 juli of wanneer hij verstrijkt tussen 15 juli en 15 augustus.

STREKKING VAN HET VOORONTWERP VAN DECREET

1. Het voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap strekt ertoe instemming te verlenen met het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, de Franse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschap ‘betreffende de culturele bescherming van het boek’. Dit akkoord is van toepassing op het boek dat wordt gepubliceerd, uitgegeven, ingevoerd of verkocht door of via een bicommunautaire instelling gevestigd in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

BEVOEGDHEID

2. Artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 3°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’ bepaalt dat alleen de federale overheid bevoegd is voor “het prijs- en inkomensbeleid, met uitzondering van de regeling van de prijzen in de aangelegenheden die tot de bevoegdheid van de gewesten en de gemeenschappen behoren, onder voorbehoud van hetgeen bepaald is in artikel 6, § 1, VII, tweede lid, d)”. Artikel 4, 1°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 bepaalt dat een van de culturele aangelegenheden bedoeld in artikel 127, § 1, 1°, van de Grondwet, “de bescherming en de luister van de taal” is. Zoals gesteld in advies 59.784/1/V van 23 september 2016 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 23 december 2016 ‘houdende invoering van een gereglementeerde boekenprijs’ (hierna : het decreet van 23 december 2016) en later werd bevestigd in advies 61.433/4 van 30 mei 2017 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van de Franse Gemeenschap van 19 oktober 2017 ‘betreffende de culturele bescherming van het boek’ (hierna : het decreet van 19 oktober 2017), zijn de gemeenschappen op grond van voormelde bepalingen bevoegd om een regeling uit te werken inzake de boekenprijs.

In de voormelde adviezen heeft de Raad van State eraan herinnerd dat de decreten van de Vlaamse Gemeenschap en van de Franse Gemeenschap slechts kracht van wet hebben in, respectievelijk, het Nederlandse taalgebied en het Franse taalgebied, alsmede ten aanzien van de instellingen gevestigd in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, die wegens hun activiteiten moeten worden beschouwd uitsluitend te behoren tot, respectievelijk, de Vlaamse Gemeenschap of de Franse Gemeenschap. Ofschoon de Raad van State heeft aanvaard dat bepaalde uitgevers, invoerders of verkopers van boeken als een instelling kunnen worden beschouwd die uitsluitend tot de Vlaamse Gemeenschap of de Franse Gemeenschap behoort, heeft hij eraan toegevoegd dat ten aanzien van uitgevers, invoerders of verkopers van boeken, die in beduidende mate boeken in een andere taal dan respectievelijk het Nederlands of het Frans uitgeven, invoeren of verkopen, niet kan worden aangenomen dat ze uitsluitend tot de ene of de andere gemeenschap behoren. De Raad besloot dan ook:

“4.4. In zoverre het de bedoeling zou zijn dat een in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad gevestigde uitgever of invoerder verplicht zou worden overeenkomstig het aan te nemen decreet een prijs vast te stellen en dat een aldaar gevestigde verkoper de aldus bepaalde prijs zou moeten hanteren, kan dan ook sterk worden getwijfeld aan de werkzaamheid van het aan te nemen decreet in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

Het voorgaande neemt niet weg dat de voormelde uitgevers, invoerders en verkopers – zonder dat zij daartoe verplicht worden – op vrijwillige basis een dergelijke prijs kunnen vaststellen of hanteren.

Indien de stellers van het ontwerp evenwel tot een sluitende, bindende regeling willen komen, zal overleg moeten worden gepleegd of anderszins moeten worden samengewerkt, alleszins met de federale overheid, die bevoegd is ten aanzien van instellingen gevestigd in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, die wegens hun activiteiten niet kunnen worden beschouwd uitsluitend te behoren tot de ene of de andere gemeenschap, en desgevallend met de Franse Gemeenschap.”¹

3. Het samenwerkingsakkoord waarmee instemming wordt verleend, is luidens zijn artikel 2 van toepassing op het boek dat wordt gepubliceerd, uitgegeven, ingevoerd of verkocht door of via een instelling gevestigd in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad en die wegens haar activiteiten niet kan worden beschouwd uitsluitend te behoren tot de ene of de andere gemeenschap.

Uit wat voorafgaat vloeit voort dat het om instellingen gaat die tot de bevoegdheid van de federale overheid behoren. Het samenwerkingsakkoord waarmee instemming wordt verleend, regelt bijgevolg een materie die uitsluitend behoort tot de bevoegdheid van de federale overheid.

4. Krachtens artikel 92*bis*, § 1, eerste lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 kunnen de federale Staat, de gemeenschappen en de gewesten samenwerkingsakkoorden sluiten die onder meer betrekking hebben op de gezamenlijke oprichting en het gezamenlijk beheer van gemeenschappelijke diensten en instellingen, op het gezamenlijk uitoefenen van eigen bevoegdheden, of op de gemeenschappelijke ontwikkeling van initiatieven.

Samenwerkingsakkoorden zijn bedoeld als een aanvulling op het beginsel van de exclusieve bevoegdheden van de Staat, de gemeenschappen en de gewesten. Er wordt mee beoogd een oplossing te bieden voor de moeilijkheid die erin bestaat om, in een stelsel van exclusieve bevoegdheden, gezamenlijk een beleid uit te werken². Hoewel elke vorm van samenwerking onvermijdelijk een beperking van de autonomie van de betrokken overheden impliceert, mag het sluiten van een samenwerkingsakkoord waarin voormeld artikel 92*bis* voorziet, niet een uitwisseling, een afstand of een teruggave van bevoegdheden tot gevolg hebben. In een dergelijk geval zouden de door of krachtens de Grondwet bepaalde regels voor het vaststellen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de gemeenschappen en de gewesten geschonden worden.

5.1. Gevraagd waarom de materie bij samenwerkingsakkoord wordt geregeld, verklaarden de gemachtigden van de federale overheid, de Franse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschap onder meer het volgende:

---

¹ Adv.RvS 59.784/1/V van 23 september 2016, opmerking 4.4.

² *Parl.St.* Senaat, B.Z. 1988, nr. 405/2, 47.

“Het is essentieel voor de werkbaarheid van de geregementeerde boekenprijs in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad dat de regels die van toepassing zijn op het toepassingsgebied vermeld in artikel 2 van het akkoord (de bevoegdheid van de federale overheid), volledig worden afgestemd op de regels die van toepassing zijn in de Vlaamse en de Franse Gemeenschap, en dit met hun akkoord. Indien de federale overheid zelf autonoom regels zou bepalen binnen haar bevoegdheid, zou dit aanleiding kunnen geven tot vele betwistingen over de toepasselijke regelgeving. Het gevaar bestaat dat bv. een Vlaamse boekhandelaar in Brussel zou beslissen om een beperkt aantal Franstalige boeken te verkopen, dan plots onder een verschillend (federaal) regime zou vallen. Nederlandstalige en Franstalige boeken in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad zouden dan onder verschillende regimes vallen, afhankelijk van de keuze van de verkoper. Hiermee zou “forum shopping” mogelijk worden. De creatie van een derde stelsel zou dus niet wenselijk zijn en zou de rechtszekerheid in gevaar brengen.

Uit het voorgaande vloeit voort:

- dat het voor Brussel, in het kader van een cultureel beleid en vanuit het oogpunt van de gelijke behandeling, vooral relevant is dat er een eenvormig regime is enerzijds voor het Nederlandstalig boek en anderzijds voor het Franstalig boek;
- dat het voorgaande aantoont dat een gezamenlijke uitoefening van de bevoegde overheden zeer wenselijk is; de praktische gevolgen van het beleid van de betrokken overheden zijn immers verstrengeld; hoewel artikel 92bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen in deze aangelegenheid geen samenwerkingsakkoord oplegt, is het meest aangepaste middel om de samenwerking met de nodige rechtszekerheid te regelen.

Het samenwerkingsakkoord behelst verder geen afstand van bevoegdheden door de federale overheid. Hoewel de tekst van hoofdstuk 2 volledig geïnspireerd is door de decreten van de Vlaamse en de Franse Gemeenschap, zijn de regels in het samenwerkingsakkoord zelf opgenomen.”

5.2. In zoverre evenwel het samenwerkingsakkoord waaraan beoogd wordt instemming te verlenen louter betrekking heeft op instellingen gevestigd in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad die wegens hun activiteiten niet kunnen worden beschouwd uitsluitend te behoren tot de ene of de andere gemeenschap, zijnde instellingen die enkel tot de bevoegdheid van de federale overheid behoren, is er geen sprake van “het gezamenlijk uitoefenen van eigen bevoegdheden”. Uit artikel 92bis, § 1, eerste lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 vloeit immers voort dat overheden slechts een samenwerkingsakkoord kunnen sluiten als ze elk eigen bevoegdheden aanwenden. Die bijzondere wetsbepaling staat de federale overheid en de gemeenschappen bijgevolg niet toe om een samenwerkingsakkoord te sluiten waarbij sommige partijen – in dit geval de Vlaamse Gemeenschap en de Franse Gemeenschap – op geen enkele wijze bevoegd zijn voor de inhoud ervan.³ Het loutere gegeven dat de Vlaamse Gemeenschap en de Franse Gemeenschap een belang zouden hebben bij de regeling die de federale overheid zou nemen ten aanzien van uitgevers, invoerders of verkopers van boeken die in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad gevestigd zijn en die wegens hun activiteiten niet kunnen worden beschouwd

---

³ Y. Peeters, *De plaats van samenwerkingsakkoorden in het constitutioneel kader*, Brugge, die Keure, 2016, 55.

uitsluitend te behoren tot de ene of de andere gemeenschap, volstaat niet om deze aangelegenheid bij samenwerkingsakkoord te regelen.⁴

5.3. Daarbij komt nog dat doordat het toepassingsgebied van het samenwerkingsakkoord waaraan beoogd wordt instemming te verlenen, beperkt is tot uitgevers, invoerders en verkopers van boeken gevestigd in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad die wegens hun activiteiten niet kunnen worden beschouwd uitsluitend te behoren tot de ene of de andere gemeenschap, niet wordt tegemoet gekomen aan hetgeen de Raad van State in het voormelde advies 59.784/1/V van 23 september 2016 heeft opgemerkt. De ontworpen regeling leidt er immers toe dat een detailhandelaar waarop het samenwerkingsakkoord van toepassing is, zijnde een detailhandelaar gevestigd in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad die wegens zijn activiteiten niet kan worden beschouwd uitsluitend te behoren tot de ene of de andere gemeenschap, de prijs “die krachtens artikel 5 [van het samenwerkingsakkoord] werd vastgesteld” in beginsel moet toepassen.⁵ Deze detailhandelaars moeten derhalve niet de prijs vastgesteld overeenkomstig het decreet van 23 december 2016 of het decreet van 19 oktober 2017 toepassen.

6.1 Voor de uitvoering van het samenwerkingsakkoord wordt een beroep gedaan op organen of instellingen die uitsluitend ressorteren onder de Franse of de Vlaamse Gemeenschap. Zo verwijst artikel 17 van het samenwerkingsakkoord voor de vaststelling van de periodes waarin een korting van 20% op de vastgestelde prijs kan worden gegeven naar artikel 11 van het decreet van 19 oktober 2017. Overeenkomstig voormelde bepaling stelt de Regering bedoelde periodes vast. De artikelen 29 en 30 van het samenwerkingsakkoord doen voor de meldings- en informatieverplichtingen een beroep op de dienst of instelling bedoeld in artikel 15 van het decreet van 19 oktober 2017 en de instelling bedoeld in artikel 5 van het decreet van 23 december 2016. Ten slotte bepaalt artikel 31 van het samenwerkingsakkoord dat bij overtreding van de bepalingen van het samenwerkingsakkoord een vordering tot een buitengerechtelijke regeling van een geschil betreffende de toepassing van het akkoord kan worden ingeleid overeenkomstig de procedure vastgesteld, respectievelijk in de artikelen 17 tot 24 van het decreet van 19 oktober 2017 of de artikelen 17 tot 24 van het decreet van 23 december 2016, hetgeen betekent dat de procedure wordt ingediend bij en afgehandeld door, respectievelijk, de “commission indépendante de règlement extrajudiciaire des litiges” opgericht bij het decreet van 19 oktober 2017, de administratie van de Franse Gemeenschap en de geschillencommissie, opgericht door het decreet van 23 december 2016, en de diensten van de Vlaamse Regering.

6.2. In dit verband wordt vastgesteld dat de federale overheid niet betrokken is bij voormelde controleorganen. Om te voldoen aan de vereisten gesteld door artikel 92*bis*, § 1, eerste lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 is een federale inbreng evenwel noodzakelijk in geval de door de Vlaamse Gemeenschap en de Franse Gemeenschap opgerichte controleorganen

---

⁴ Zie adv.RvS 32.371/VR van 23 oktober 2001 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 22 maart 2002 ‘houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 11 oktober 2001 tussen de Federale Staat, het Vlaams, het Waals en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende het meerjarig investeringsplan 2001-02 van de NMBS’, opmerking 6, *Parl.St.* Kamer 2001-02, nr. 50-1463/1, 13.

⁵ Zie de artikelen 12 en 23 van het samenwerkingsakkoord.

optreden ten aanzien van instellingen gevestigd in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad die, wegens hun activiteiten, niet beschouwd kunnen worden uitsluitend te behoren tot de ene of de andere gemeenschap. Om aan het gebrek van federale inbreng te verhelpen, kan overwogen worden om een afgevaardigde van de federale overheid aan de controleorganen van de gemeenschappen toe te voegen in de gevallen dat zij beraadslagen over een bicommunautair dossier.

7. Om de redenen uiteengezet in de punten 5.2. tot 6.2., strookt het onderhavige samenwerkingsakkoord niet met de bevoegdheidsverdelende regels tussen de federale Staat en de Gemeenschappen. Daarom werd het niet nader onderzocht.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Astrid TRUYENS

Jo BAERT

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. Instemming wordt betuigd met het samenwerkingsakkoord van 25 juni 2018 tussen de Federale Staat, de Franse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschap betreffende de culturele bescherming van het boek.

Brussel, 23 november 2018.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel,

Sven GATZ

BIJLAGE:
Samenwerkingsakkoord

**SAMENWERKINGSAKKOORD
TUSSEN DE FEDERALE STAAT, DE
FRANSE GEMEENSCHAP EN DE
VLAAMSE GEMEENSCHAP
BETREFFENDE DE CULTURELE
BESCHERMING VAN HET BOEK**

**ACCORD DE COOPERATION ENTRE
L'ETAT FEDERAL, LA COMMUNAUTE
FRANCAISE ET LA COMMUNAUTE
FLAMANDE RELATIF A LA
PROTECTION CULTURELLE DU
LIVRE**

Gelet op artikel 127 van de Grondwet ;

Vu l'article 127 de la Constitution ;

Gelet op de artikelen 4, 1°, 6, § 1, VI, vijfde lid, 3°, en 92 bis, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen ;

Vu les articles 4, 1°, 6, §1er, VI, alinéa 5, 3°, et 92bis, §1er, de la loi spéciale de réformes institutionnelles du 8 août 1980 ;

Overwegende de gemeenschappelijke wil van de partijen het boek als cultuurgood te beschermen zowel voor de bescherming als voor de luister van de taal ;

Considérant la volonté commune des parties de protéger le livre en tant que bien culturel tant pour la défense que pour l'illustration de la langue ;

Overwegende dat het noodzakelijk is de culturele bescherming van het boek te organiseren, met als doel de pluraliteit van de verkoopkanalen en de verscheidenheid van de creatie te vrijwaren, om het publiek een gediversifieerd, toegankelijk en kwalitatief boekenaanbod te waarborgen ;

Considérant la nécessité d'organiser une protection culturelle du livre, avec pour objectifs de préserver la pluralité des canaux de vente et la diversité de la création, afin de garantir au public le maintien d'une offre diversifiée, accessible et qualitative de livres ;

Overwegende dat de Gemeenschappen handelen in het kader van de bij artikel 127 van de Grondwet toegekende bevoegdheden ;

Considérant que les Communautés interviennent dans le cadre des compétences dévolues par l'article 127 de la Constitution ;

Overwegende dat de federale Staat handelt in het kader van zijn residuaire bevoegdheden voor de biculturele aangelegenheden en de instellingen gevestigd in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad die, wegens hun activiteiten niet kunnen worden beschouwd uitsluitend te behoren tot de ene of de andere gemeenschap ;

Considérant que l'Etat fédéral intervient dans le cadre de ses compétences résiduelles pour les matières biculturelles et les institutions établies dans la région bilingue de Bruxelles-capitale, qui, en raison de leurs activités, ne peuvent pas être considérées comme appartenant exclusivement à l'une ou l'autre communauté ;

De FEDERALE STAAT, vertegenwoordigd door de Vice-Eerste Minister en Minister van Werk, Economie en Consumenten, belast met Buitenlandse Handel, de Vice-Eerste Minister en Minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken, belast met de Regie der Gebouwen, de Vice-Eerste Minister en Minister van Buitenlandse Zaken en Europese Zaken, belast met Beliris en de Federale Culturele Instellingen, en de

L'ETAT FEDERAL, représenté par le Vice-Premier Ministre et Ministre de l'Emploi, de l'Economie et des Consommateurs, chargé du Commerce Extérieur, le Vice-Premier Ministre et Ministre de la Sécurité et de l'Intérieur, chargé de la Régie des bâtiments, le Vice-Premier Ministre et Ministre des Affaires étrangères et européennes, chargé de Beliris et des Institutions culturelles fédérales et la Secrétaire d'Etat à la Lutte

Staatsecretaris voor Armoedebestrijding, Gelijke Kansen, Personen met een beperking, en Wetenschapsbeleid, belast met Grote Steden;

De FRANSE GEMEENSCHAP, vertegenwoordigd door de Franse Gemeenschapsregering in de persoon van de Minister-President en de Vice-President en Minister van Cultuur en Kind ;

De VLAAMSE GEMEENSCHAP, vertegenwoordigd door de Vlaamse Regering in de persoon van de Minister-President en de Vlaamse Minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel ;

contre la pauvreté, à l'Egalité des chances, aux Personnes handicapées, et à la Politique scientifique, chargée des Grandes villes;

La COMMUNAUTE FRANCAISE, représentée par son gouvernement, en la personne du Ministre-Président et de la Vice-Présidente et Ministre de la Culture et de l'Enfance ;

La COMMUNAUTE FLAMANDE, représentée par son gouvernement, en la personne du Ministre-Président et du Ministre flamand de la Culture, des Médias, de la Jeunesse et des Affaires bruxelloise ;

KOMEN HET VOLGENDE OVEREEN :

ONT CONVENU CE QUI SUIT :

Hoofdstuk 1. - Definities en toepassingsgebied

Chapitre 1er. - Définitions et champ d'application

Artikel 1. In de zin van dit akkoord, wordt verstaan onder :

Article 1er. Au sens du présent accord, on entend par :

1° boek: een niet-periodiek werk, hetzij in geschreven, gedrukte, geïllustreerde papieren vellen, hetzij in een elektronisch leesbaar formaat, dat voorzien is van een titel en hoofdzakelijk bestaat uit tekst of uit grafische of fotografische elementen, dat bedoeld is om informatie over te brengen en bestemd is om te verkopen aan de eindconsument.

1° livre : toute œuvre ou tout ouvrage, non périodique, réalisé soit sur des feuilles de papier écrites, imprimées ou illustrées, soit dans un format électroniquement lisible, qui est pourvu d'un titre et se compose essentiellement d'un texte ou d'éléments graphiques ou photographiques, ayant pour objectif de transmettre de l'information et destiné à être vendu au consommateur final.

Een papieren of digitaal boek kan verschillende ondersteunende informatiedragers bevatten die op functionele wijze verbonden zijn met de tekstuele inhoud ;

Un livre papier ou numérique peut comporter différents supports de l'information qui sont fonctionnellement reliés au contenu textuel ;

2° jaartalboeken : boeken die in hun titel een jaartal vermelden en waarvan de inhoud betrekking heeft op de periode die in de titel of op de omslag duidelijk wordt aangeduid en waarvan het commerciële belang op termijn zal verminderen ;

2° livres millésimés : livres qui portent dans leur titre un millésime et dont le contenu se rapporte à la période désignée clairement dans le titre ou sur la couverture, et qui perdront de leur intérêt commercial à terme ;

3° stripboek : boek dat een verhaal vormt door middel van een opeenvolging van beelden, waarbij woorden, gevoelens of gedachten van protagonisten, over het algemeen binnen tekstballonnen, worden weergegeven ;

3° livre de bandes dessinées : livre constituant une narration utilisant une succession d'images, reproduisant, généralement à l'intérieur de phylactères, les paroles, sentiments ou pensées des protagonistes ;

- 4° wetenschappelijk vakboek : wetenschappelijk non-fictiewerk dat vooral bestemd is voor natuurlijke of rechtspersonen in een academisch of professioneel kader ; 4° livre spécialisé scientifique : livre de non-fiction scientifique destiné principalement à des personnes physiques ou morales dans un cadre académique ou professionnel ;
- 5° juridisch vakboek : juridisch boek dat, wegens de zeer uitgewerkte inhoud die regelmatig wordt bijgewerkt ten gevolge van de wijziging van de wetgeving, en wegens de voorstelling, de marketing of de hoge prijs, vooral bestemd wordt voor natuurlijke of rechtspersonen in een academisch of professioneel kader ; 5° livre juridique spécialisé : livre juridique dont le contenu très élaboré et régulièrement actualisé du fait du changement de la législation, la présentation, le marketing ou le niveau de prix élevé, le destine principalement à des personnes physiques ou morales dans un cadre académique ou professionnel ;
- 6° schoolboek : een gedrukt boek of een boek in digitaal formaat dat in vorm en inhoud gericht is op informatieoverdracht in het basisonderwijs en secundair onderwijs en waarvan het gebruik binnen het leerplan of de eindtermen door de betrokken onderwijsinstelling wordt aanbevolen ; 6° manuel scolaire : livre imprimé ou sous format numérique visant par sa forme et son contenu à transmettre des informations dans les écoles primaires et secondaires de l'enseignement obligatoire, et dont l'utilisation est recommandée dans le programme d'étude ou dans les socles de compétence et compétences terminales de l'établissement scolaire concerné ;
- 7° wetenschappelijk studieboek: een boek dat in vorm en inhoud gericht is op informatieoverdracht in het hoger onderwijs en waarvan het gebruik door de betrokken onderwijsinstellingen wordt voorgeschreven of aanbevolen ; 7° livre d'étude scientifique : un livre visant par sa forme et son contenu à transmettre des informations dans l'enseignement supérieur et dont l'utilisation par les établissements scolaires concernés est prescrite ou recommandée ;
- 8° activiteit gevoerd binnen het boekenverdelingsnetwerk : elke daad van uitgave, publicatie, invoer of verkoop van een boek, die betrekking heeft op een instelling gevestigd in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad die, wegens haar activiteiten, niet kan worden beschouwd uitsluitend te behoren tot de ene of de andere gemeenschap; 8° activité menée au sein du circuit de distribution des livres : tout acte d'édition, de publication, d'importation ou de vente d'un livre qui se rattache à une institution établie dans la région bilingue de Bruxelles-Capitale, laquelle, en raison de son activité, ne peut pas être considérée comme appartenant exclusivement à l'une ou l'autre communauté;
- 9° uitgever : elke natuurlijke of rechtspersoon, buiten de auteur, die een boek produceert en via het boekenverdelingsnetwerk in het handelsverkeer brengt; 9° éditeur : toute personne physique ou morale, distincte de l'auteur, qui produit un livre, et qui, via le circuit de distribution des livres, l'introduit dans le circuit commercial ;
- 10° auteur : elke natuurlijke persoon die een boek heeft gecreëerd en die over het recht op mededeling aan het publiek beschikt, in de zin van het Wetboek van economisch recht, en dat boek via het boekenverdelingsnetwerk in het handelsverkeer brengt ; 10° auteur : toute personne physique, qui a créé un livre et qui dispose du droit de communication au public, au sens du Code de droit économique, et qui, via le circuit de distribution des livres, l'introduit dans le circuit commercial ;
- 11° importeur : elke natuurlijke of 11° importateur : toute personne physique ou

- rechtspersoon die boeken importeert en via het boekenverdelingsnetwerk in het handelsverkeer brengt;
- 12° detailhandelaar : iedere natuurlijke of rechtspersoon die aan de eindconsument boeken verkoopt binnen het boekenverdelingsnetwerk. Uitgevers, auteurs of importeurs die boeken rechtstreeks aan eindconsumenten verkopen, worden als detailhandelaars voor die activiteit beschouwd ;
- 13° eindconsument : de persoon boeken aankoopt voor niet-commerciële doeleinden ;
- 14° bijzondere wet : de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen ;
- 15° uitvoeringssamenwerkingsakkoord : samenwerkingsakkoord bedoeld bij artikel 92 bis, § 1, derde lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen ;
- 16° wet op het samenwerkingsgerecht : de wet van 23 januari 1989 op het rechtscollege bedoeld bij artikel 92 bis, § 5 en § 6, en artikel 94, § 3, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen ;
- 17° partijen : de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, en de Federale Staat ;
- 18° app-boek : in de betekenis van een digitaal boek dat multimedia-elementen, hypertextlinks en functionaliteiten bevat, om interactiviteit te verbeteren en leduurervaring te verrijken, met uitsluiting van bestanden die worden verwezenlijkt in gestandaardiseerde open formaten, zoals ePub, ongeacht de versie.
- morale, qui importe des livres, et qui, via le circuit de distribution des livres, l'introduit dans le circuit commercial ;
- 12° détaillant : toute personne physique ou morale, qui vend des livres au consommateur final au sein du circuit de distribution des livres. Les éditeurs, auteurs ou importateurs qui vendent des livres directement aux consommateurs finaux sont considérés comme des détaillants pour cette activité ;
- 13° consommateur final : la personne qui achète des livres à des fins non commerciales ;
- 14° loi spéciale : la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles ;
- 15° accord de coopération d'exécution : accord de coopération visé par l'article 92bis, §1er, alinéa 3, de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles ;
- 16° loi sur la juridiction de coopération : la loi du 23 janvier 1989 sur la juridiction visée aux articles 92bis, §5 et §6, et 94, §3, de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles ;
- 17° parties : la Communauté française, la Communauté flamande et l'Etat fédéral ;
- 18° livre-appli : dans la signification d'un livre numérique qui contient des éléments multimédias, des hyperliens et des fonctionnalités, pour améliorer l'interactivité et enrichir l'expérience de lecture, à l'exception des fichiers qui sont réalisés en formats ouverts standardisés, tels que ePub, quelle que soit la version.

Art. 2. Dit akkoord is van toepassing op het boek dat wordt gepubliceerd, uitgegeven, ingevoerd of verkocht door of via een instelling gevestigd in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad en die wegens haar activiteiten, niet kan worden beschouwd uitsluitend te behoren tot de ene of de andere gemeenschap.

Art. 2. Le présent accord s'applique au livre publié, édité, importé ou vendu par ou via une institution établie dans la région bilingue de Bruxelles-Capitale, qui, en raison de son activité, ne peut pas être considérée comme appartenant exclusivement à l'une ou l'autre communauté.

Op de in het eerste lid bedoelde boeken die uitsluitend of vrijwel uitsluitend in het Frans opgesteld zijn, worden de bepalingen van afdeling 2 van hoofdstuk 2 toegepast.

Op de in het eerste lid bedoelde boeken die uitsluitend of vrijwel uitsluitend in het Nederlands opgesteld zijn, worden de bepalingen van afdeling 3 van hoofdstuk 2 toegepast.

Art. 3. Dit akkoord is niet van toepassing op de volgende categorieën van werken :

1° magazine ;

2° jaarboek, agenda's en culturele jaarboeken;

3° catalogus en filateliealbum ;

4° alfabetisch repertorium van personaliteiten ;

5° brochures ;

6° kleurboek ;

7° knipboek ;

8° gewoon notenschrift of muziekschrift voor huiswerk en muziekpapier ;

9° beschadigd boek, als de beschadiging niet opzettelijk is aangebracht en bij verkoop duidelijk wordt vermeld dat het beschadigd is;

10° tweedehands boek, dit is elk boek dat reeds één keer door een eindconsument werd aangekocht ;

11° juridisch vakboek, waarover een prijs door de uitgever-detailhandelaar en de eindconsument in der minne kan worden vastgesteld, voor zover de verkoopvoorwaarden bijwerkingen of specifieke aanpassingen in verband met de evolutie van de Belgische of Europese wetgeving inhouden ;

12° boek gepubliceerd in een andere taal dan het Frans of het Nederlands ;

13° de bij wet bepaalde exemplaren van

Les livres visés à l'alinéa 1er qui sont rédigés exclusivement ou quasi exclusivement en français sont soumis aux dispositions de la section 2 du chapitre 2.

Les livres visés à l'alinéa 1er qui sont rédigés exclusivement ou quasi exclusivement en néerlandais sont soumis aux dispositions de la section 3 du chapitre 2.

Art. 3. Le présent accord n'est pas applicable aux catégories d'œuvres ou d'ouvrages suivantes :

1° magazine ;

2° annuaire, agenda et annuaire culturel ;

3° catalogue et album philatélique ;

4° répertoire alphabétique de personnalités;

5° brochures ;

6° album à colorier ;

7° album à découper ;

8° simple partition ou cahier de musique pour devoir et papier à musique ;

9° livre endommagé, à condition que la dégradation n'ait pas été délibérée et qu'il soit clairement indiqué à la vente qu'il est endommagé ;

10° livre d'occasion, à savoir tout livre qui a déjà été acheté une fois par un consommateur final ;

11° livre juridique spécialisé, qui peut faire l'objet d'un prix de gré à gré entre l'éditeur-détaillant et le consommateur final dans la mesure où cette vente inclut des services de mise à jour ou des adaptations spécifiques liées à l'évolution de la législation belge ou européenne. L'éditeur reste tenu de fixer un prix pour toutes les autres ventes ;

12° livre publié dans une autre langue que le français ou le néerlandais ;

13° les exemplaires de livres déterminés par

boeken voor verplicht depot voor la loi pour un dépôt obligatoire à des fins de
bewaringsdoelstellingen. conservation.

Partijen kunnen na onderling overleg en door middel van een
uitvoeringssamenwerkingsakkoord, Les parties peuvent ajouter, modifier ou
wijzigingen, schrappingen of toevoegingen supprimer des exceptions, en fonction de
doen naargelang van de evolutie van de l'évolution des nouvelles technologies, après
nieuwe technologieën, concertation entre elles et par le biais d'un
accord de coopération d'exécution.

Art. 4. Dit akkoord is niet van toepassing op de volgende verkoopsituaties : **Art. 4.** Le présent accord n'est pas applicable aux ventes suivantes :

1° de verkoop van één exemplaar van boeken voor persoonlijk gebruik aan een eindconsument die volgens de wet arbeidsovereenkomsten werkzaam is bij de uitgever, importeur of detailhandelaar ; 1° la vente d'un seul exemplaire de livres à usage personnel à un consommateur final qui travaille sous contrat chez l'éditeur, l'importateur ou le détaillant ;

2° de verkoop van een boek door een uitgever aan de auteur van dat boek voor promotioneel gebruik ; 2° la vente de livres d'un éditeur à l'auteur dudit livre, qui en destine l'usage à des fins promotionnelles ;

3° de verkoop van boeken in het kader van een faillissement of een vereffening van de uitgever, importeur of detailhandelaar, aan een andere uitgever, de auteur of een andere detailhandelaar, op voorwaarde dat : 3° dans le cadre d'une faillite ou d'une liquidation de l'éditeur, de l'importateur ou d'un détaillant, la vente de livres à un autre éditeur, à l'auteur ou à un autre détaillant, à condition :

a) de boeken behoorden tot de inventaris van de gefailleerde of de vereffening ; a) que les livres aient fait partie de l'inventaire du failli ou de la liquidation ;

b) in geval van faillissement of vereffening van de detailhandelaar, gedurende een maand na de afsluiting van de procedure, de boeken voor retour werden aangeboden aan de auteur, de uitgever of de importeur ; b) qu'en cas de faillite ou de liquidation du détaillant, pendant un mois après la clôture de la procédure, lesdits livres aient été proposés en retour à l'auteur, à l'éditeur ou à l'importateur ;

c) voor de uitsluitend of vrijwel uitsluitend in het Frans opgestelde boeken de bevoegde dienst of instelling, bedoeld in artikel 15 van het decreet van de Franse Gemeenschap van 19 oktober 2017 betreffende de culturele bescherming van het boek, vooraf werd ingelicht, om de prijs voor de verkoop van het boek aan het publiek te controleren. c) pour ce qui concerne les livres rédigés exclusivement ou quasi exclusivement en français qu'une communication préalable ait été faite auprès du service ou de l'organisme compétent pour contrôler le prix de vente au public du livre, conformément à l'article 15 du décret de la Communauté française du 19 octobre 2017 relatif à la protection culturelle du livre.

Hoofdstuk 2. - Boekenprijs**Chapitre 2. - Du prix du livre****Afdeling 1. - Algemene bepaling****Section 1ère. - Disposition générale**

Art. 5. §1. De uitgever stelt, voor de boeken die hij uitgeeft, een prijs voor de verkoop aan het publiek vast.

Art. 5. §1er. Tout éditeur est tenu de fixer, pour les livres qu'il édite, un prix de vente au public.

De auteur heeft dezelfde verplichting voor de boeken die hij zonder uitgever, of voor rekening van de auteur, publiceert, wanneer de auteur verantwoordelijk is voor de vaststelling van de prijs.

Tout auteur est tenu à la même obligation pour les livres qu'il publie sans éditeur, ou à compte d'auteur lorsque la responsabilité de fixer le prix lui incombe.

§2. De importeur stelt, voor de boeken die hij invoert, een prijs voor de verkoop aan het publiek vast.

§2. Tout importateur est tenu de fixer, pour les livres qu'il importe, un prix de vente au public.

Indien het boek werd gepubliceerd of uitgegeven binnen het boekenverdelingsnetwerk en weer wordt geïmporteerd uit een land dat noch tot de Europese Unie noch tot de Europese Vrijhandelsassociatie behoort, moet de importeur de prijs voor de verkoop aan het publiek vaststellen die door de uitgever of de auteur wordt vastgesteld.

Si le livre a été publié ou édité au sein du circuit de distribution des livres et y est réimporté depuis un Etat qui n'appartient ni à l'Union européenne, ni à l'Association européenne de libre-échange, l'importateur est tenu de fixer le prix de vente au public fixé par l'éditeur ou l'auteur.

Het vorige lid is ook van toepassing op boeken die weer worden geïmporteerd uit een lidstaat van de Europese Unie of van de Europese Vrijhandelsassociatie indien de export-wederimport tot doel heeft de toepassing van dit akkoord te ontduiken.

L'alinéa précédent s'applique également aux livres réimportés depuis un Etat membre de l'Union européenne ou de l'Association européenne de libre-échange si l'opération d'exportation-réimportation a pour but d'éluder l'application du présent accord.

Art. 6. De prijs voor de verkoop aan de eindconsument die wordt vastgesteld overeenkomstig artikel 5, wordt ter kennis van het publiek gebracht overeenkomstig de bepalingen van hoofdstuk 3.

Art. 6. Le prix de vente au consommateur final fixé conformément à l'article 5 est porté à la connaissance du public conformément aux dispositions du chapitre 3.

Art. 7. De detailhandelaars kunnen aan de prijs voor de verkoop aan het publiek alleen de kosten of vergoedingen toevoegen die overeenstemmen met uitzonderlijke bijkomende dienstverleningen die uitdrukkelijk door de koper werden gevraagd en waarvan de prijs tussen de koper en de detailhandelaar vooraf werd overeengekomen.

Art. 8. De detailhandelaar kan een korting van hoogstens 20 % toepassen op de prijs die krachtens artikel 5 werd vastgesteld, voor de verkoop aan de Koninklijke Bibliotheek van België.

Art. 7. Les détaillants ne peuvent ajouter au prix de vente au public que les frais ou rémunérations correspondant à des prestations exceptionnelles, expressément réclamées par l'acheteur, et dont le coût a fait l'objet d'un accord préalable entre l'acheteur et le détaillant.

Art. 8. Le détaillant peut appliquer une remise de maximum 20% sur le prix fixé conformément à l'article 5, pour la vente à La Bibliothèque Royale de Belgique.

Afdeling 2. - Stelsel dat toepasselijk is op de uitsluitend of vrijwel uitsluitend in het Frans opgestelde boeken

Section 2. - Régime applicable aux livres rédigés exclusivement ou quasi exclusivement en français

Art. 9. Om als een schoolboek te worden beschouwd voor de toepassing van deze afdeling, moet het boek, op zijn omslag en op de titelpagina, de graad en/of het leerjaar van het onderwijs waarvoor het is opgevat, vermelden. Worden niet als schoolboeken beschouwd, de literaire werken die in het schoolkader worden gebruikt, de woordenboeken alsook de naslagwerken en de schoolschriften.

Art. 9. Pour être considéré comme un manuel scolaire, pour l'application de la présente section, le livre doit porter, sur sa couverture et en page titre, la mention du degré et/ou de l'année de l'enseignement pour lequel il est conçu. Ne sont pas considérés comme des manuels scolaires, les ouvrages de littérature utilisés dans le cadre scolaire, les dictionnaires ainsi que les ouvrages de référence et cahiers de révision.

Art. 10. Deze afdeling is niet toepasselijk op app-boeken.

Art. 10. La présente section n'est pas applicable aux livres-applis.

Art. 11. Indien het boek werd gepubliceerd of uitgegeven in een andere lidstaat van de Europese Unie of in een lidstaat van de Europese Vrijhandelsassociatie, moet de importeur een prijs voor de verkoop aan het publiek vaststellen die niet hoger is dan deze die door de uitgever of de auteur wordt vastgesteld voor de exploitatie van het boek op het grondgebied van die Staat.

Art. 11. Si le livre a été publié ou édité dans un autre Etat membre de l'Union européenne ou dans un Etat membre de l'Association européenne de libre-échange, l'importateur est tenu de fixer un prix de vente au public qui ne soit pas supérieur à celui fixé par l'éditeur ou l'auteur pour l'exploitation du livre sur le territoire de cet Etat.

Indien de boekenprijs niet is vastgesteld door een importeur, dan baseert de detailhandelaar zich op de prijs BTW niet inbegrepen die door de uitgever of de auteur in het land van herkomst wordt vastgesteld.

Si le prix du livre n'a pas été fixé par un importateur, le détaillant se base sur le prix HTVA fixé par l'éditeur ou l'auteur dans le pays d'origine.

Art. 12. §1. Behoudens de bij deze afdeling bepaalde uitzonderingen, en onverminderd

Art. 12. §1er. Sauf les exceptions prévues par la présente section, et sans préjudice de la

de mogelijkheid om een korting overeenkomstig artikel 13 toe te staan, moet elke detailhandelaar de prijs voor de verkoop aan het publiek die krachtens artikel 5 werd vastgesteld, toepassen gedurende een periode van 24 maanden te rekenen vanaf de eerste dag waarop het boek voor de eindconsument overeenkomstig hoofdstuk 3 beschikbaar wordt.

§2. Elke detailhandelaar moet eveneens de prijs voor de verkoop aan het publiek die overeenkomstig artikel 5 werd vastgesteld, toepassen gedurende een periode van zes maanden te rekenen vanaf de dag van de laatste bevoorradings.

§3. Voor het stripboek is de in § 1 bedoelde periode van 24 maanden tot 12 maanden herleid en is § 2 niet van toepassing.

§4. Voor de jaartalboeken, wordt de in § 1 bedoelde periode van 24 maanden tot 6 maanden herleid.

§5. Tijdens de in dit artikel vermelde periodes, kunnen de wijzigingen van de prijs van het gedrukte boek alleen door de uitgever, de auteur of de importeur worden beslist en moeten volgens de bepalingen van hoofdstuk 3 worden meegedeeld aan het gehele verdelingsnetwerk, ten minste 15 dagen voordat de nieuwe prijzen van kracht worden.

De in het eerste lid bedoelde termijn van 15 dagen wordt tot 2 dagen herleid voor het digitale boek.

Art. 13. § 1. Gedurende de in artikel 12 bedoelde periodes, kan de detailhandelaar een korting van hoogstens 5% op de prijs voor de verkoop aan het publiek toepassen die overeenkomstig artikel 5 wordt vastgesteld.

§2. In afwijking van paragraaf 1, kan een korting van hoogstens 15 % worden toegekend aan de volgende instellingen :

1° de door de Franse Gemeenschap georganiseerde of gesubsidieerde onderwijsinstellingen en de instellingen voor beroepsopleiding die daartoe worden erkend door een overheidsbestuur, of hun

possibilité d'accorder une remise conformément à l'article 13, tout détaillant est tenu d'appliquer le prix de vente au public fixé en vertu de l'article 5 pendant une période de 24 mois à compter du premier jour où le livre est disponible pour le consommateur final conformément au chapitre 3.

§2. Tout détaillant est également tenu d'appliquer le prix de vente au public fixé en vertu de l'article 5 pendant une période de 6 mois à compter du jour du dernier approvisionnement.

§3. Pour ce qui concerne le livre de bandes dessinées, la période de 24 mois visée au §1er est ramenée à 12 mois et le §2 n'est pas d'application.

§4. Pour ce qui concerne les livres millésimés, la période de 24 mois visée au §1er est ramenée à 6 mois.

§5. Au cours des différentes périodes visées dans le présent article, les modifications de prix du livre imprimé ne peuvent être décidées que par l'éditeur, l'auteur ou l'importateur et doivent être communiquées selon les dispositions du chapitre 3 à l'ensemble du réseau de distribution, au moins 15 jours avant l'entrée en vigueur des nouveaux prix.

Le délai de 15 jours visé à l'alinéa 1er est ramené à 2 jours en ce qui concerne le livre numérique.

Art. 13. §1er. Au cours des périodes visées à l'article 12, le détaillant peut appliquer une remise de maximum 5% par rapport au prix de vente au public fixé conformément à l'article 5.

§2. Par dérogation au paragraphe 1er, une remise de maximum 15% peut être accordée aux établissements et organismes suivants :

1° les établissements d'enseignement organisés ou subventionnés par la Communauté française et les organismes de formation professionnelle reconnus à cette fin par une autorité publique, ou leurs

aankoopcentrales ;

2° de rechtstreekse operatoren van het openbare netwerk voor openbare lectuurvoorziening die erkend zijn of in afwachting van hun erkenning zijn in het kader van het decreet van de Franse Gemeenschap van 30 april 2009 betreffende de ontwikkeling van leespraktijken ingericht door het openbare netwerk voor openbare lectuurvoorziening en de openbare bibliotheken ;

3° steunoperatoren voor het openbare netwerk voor openbare lectuurvoorziening die erkend zijn of in afwachting van hun erkenning zijn in het kader van het decreet van de Franse Gemeenschap van 30 april 2009 betreffende de ontwikkeling van leespraktijken ingericht door het openbare netwerk voor openbare lectuurvoorziening en de openbare bibliotheken ;

4° de bibliotheken van gevangenen, ziekenhuizen en diensten voor hulpverlening aan de jeugd ;

5° de instellingen zonder winstoogmerk waarvan het maatschappelijk doel en de hoofdactiviteit gericht zijn op opvoeding, alfabetisering, wetenschappelijk onderzoek of bevordering van lectuur en boeken, die daartoe door een overheidsbestuur worden erkend.

De in het eerste lid bedoelde afwijking is uitsluitend toepasselijk op de aankopen die aan eigen behoeften beantwoorden, waarbij elke vorm van wederverkoop wordt uitgesloten.

§3. In afwijking van paragraaf 1, kan de detailhandelaar een korting van hoogstens 25 % toepassen op de onderwijsinstellingen of hun aankoopcentrales voor de aankoop van schoolboeken.

Overeenkomstig en in de voorwaarden van artikel 10, § 3, tweede lid en derde lid, van het decreet van de Franse Gemeenschap van 19 oktober 2017 betreffende de culturele bescherming van het boek, kan de in het eerste lid bepaalde maximumkorting tussen 15 % en 25 % worden vastgesteld, gelet op de evolutie van de marktaandelen tussen de onafhankelijke boekhandelaars en de

centrales d'achats;

2° les opérateurs directs du Réseau public de la Lecture reconnus ou en attente de reconnaissance dans le cadre du décret de la Communauté française du 30 avril 2009 relatif au développement des pratiques de lecture organisé par le réseau public de la lecture et les bibliothèques publiques ;

3° les opérateurs d'appui du Réseau public de la Lecture reconnus ou en attente de reconnaissance dans le cadre du décret de la Communauté française du 30 avril 2009 relatif au développement des pratiques de lecture organisé par le réseau public de la lecture et les bibliothèques publiques ;

4° les bibliothèques des prisons, des hôpitaux et des services d'aide à la jeunesse ;

5° les organismes sans but lucratif dont l'objet social et l'activité principale consistent en des missions d'éducation, d'alphabétisation, de recherche scientifique ou de promotion de la lecture et du livre, et reconnus à cette fin par une autorité publique.

La dérogation prévue à l'alinéa 1er est applicable uniquement aux achats répondant à des besoins propres, excluant toute forme de revente.

§3. Par dérogation au paragraphe 1er, le détaillant peut appliquer une remise de maximum 25% aux établissements d'enseignement ou à leurs centrales d'achats pour l'acquisition de manuels scolaires.

Conformément et dans les conditions de l'article 10, §3, alinéa 2 et alinéa 3, du décret de la Communauté française du 19 octobre 2017 relatif à la protection culturelle du livre, la remise maximum prévue à l'alinéa 1er, peut être fixée entre 15% et 25%, eu égard à l'évolution des parts de marché entre les librairies indépendantes et les éditeurs scolaires, et/ou à l'impact sur les subventions

schooluitgevers, en /of de impact op de werkingssubsidies van scholen.

Art. 14. Voor het vakboek, zijn uitgevers, auteurs en importeurs vrij andere prijzen vast te stellen voor de verkopen bestemd voor één of meer categorieën van rechtspersonen die in artikel 13, § 2 opgesomd zijn, voor zover die prijzen openbaar worden gemaakt volgens de in hoofdstuk 3 nader bepaalde regels, en alle detailhandelaars dit systeem kunnen gebruiken voor hun eigen klanten.

Art. 15. Elke natuurlijke of rechtspersoon die een boek publiceert, om te worden verspreid via een makelaar, een abonnement of bij correspondentie minder dan negen maanden na het begin van de verkoop van de eerste uitgave van dat boek, stelt, voor dat boek, een prijs voor de verkoop aan het publiek vast die minstens gelijk is aan die van deze eerste uitgave.

Art. 16. Voor het digitaal boek, op voorwaarde dat ze zonder discriminatie ten aanzien van de detailhandelaars en de consumenten worden toegepast, kan de uitgever, de auteur of de importeur verschillende prijzen voor de verkoop aan het publiek vaststellen op grond van :

- 1° de inhoud van het aanbod ;
- 2° de technische nadere regels ervan ;
- 3° de nadere regels voor de toegang ertoe en het gebruik ervan ;
- 4° het BTW-tarief.

Art. 17. Overeenkomstig artikel 11 van het decreet van de Franse Gemeenschap van 19 oktober 2017 betreffende de culturele bescherming van het boek, worden maximaal twee jaarlijkse perioden van 48 uren toegestaan gedurende welke de detailhandelaars een korting van maximaal 20% op de overeenkomstig artikel 5 vastgestelde prijs voor de verkoop aan het publiek zullen kunnen toepassen.

Art. 18. De verkoop van producten of goederen of elke prestatie of elk prestatieaanbod aan consumenten, waardoor, kosteloos, onmiddellijk of op

de fonctionnement des écoles.

Art. 14. Pour ce qui concerne le livre spécialisé, les éditeurs, les auteurs et les importateurs sont libres de fixer d'autres prix pour les ventes destinées à une ou plusieurs des catégories de personnes morales énumérées à l'article 13, §2, pour autant que ces prix soient rendus publics selon les modalités prévues au chapitre 3, et que tous les détaillants puissent en bénéficier pour leurs clientèles propres.

Art. 15. Toute personne physique ou morale qui publie un livre en vue de sa diffusion par courtage, abonnement ou par correspondance moins de neuf mois après la mise en vente de la première édition de ce livre fixe, pour ledit livre, un prix de vente au public au moins égal à celui de cette première édition.

Art. 16. Pour ce qui concerne le livre numérique, à condition de les pratiquer sans discrimination envers les détaillants et les consommateurs, l'éditeur, l'auteur ou l'importateur peut fixer plusieurs prix de vente au public différents en fonction :

- 1° du contenu de l'offre ;
- 2° de ses modalités techniques ;
- 3° de ses modalités d'accès ou d'usage ;
- 4° du taux de TVA.

Art. 17. Conformément à l'article 11 du décret de la Communauté française du 19 octobre 2017 relatif à la protection culturelle du livre, il est autorisé jusqu'à deux périodes annuelles de 48 heures maximum pendant lesquelles les détaillants pourront pratiquer une remise de maximum 20% par rapport au prix de vente au public fixé conformément à l'article 5.

Art. 18. Les ventes de produits ou de biens ou toute prestation ou offre de prestation faite aux consommateurs et donnant droit, à titre gratuit, immédiatement ou à terme, à

termijn, het recht ontstaat op een premie in de vorm van producten, goederen of diensten, zijn alleen toegestaan als zij door de uitgever, de auteur of de importeur, gelijktijdig en onder dezelfde voorwaarden, worden voorgesteld aan alle detailhandelaars of indien zij betrekking hebben op boeken waarvoor een uitgave wordt voorgesteld, uitsluitend bestemd voor de verkoop via een makelaar, een abonnement of bij correspondentie.

Art. 19. Wanneer het boek aan de koper wordt verzonden en niet bij een detailhandelaar wordt gehaald, is de prijs – buiten de verzendingskosten – deze die door de uitgever, de auteur of de importeur wordt vastgesteld.

Een korting tot beloop van 5 % kan worden toegepast op het tarief van de leveringsdienst dat werd vastgesteld, zonder dat deze dienst kosteloos kan worden aangeboden, of met verlies gefactureerd.

Art. 20. Voor de toepassing van deze afdeling, worden de volgende overgangsmatregelen bepaald :

1° Gedurende de periode tussen 1 januari 2019 en 31 december 2019, voor het boek dat in het Frans wordt gepubliceerd of uitgegeven in een andere lidstaat van de Europese Unie of in een lidstaat van de Europese Vrijhandelsassociatie, moet de importeur een prijs voor de verkoop aan het publiek vaststellen die niet met 8 % hoger is dan de prijs die door de uitgever of de auteur wordt vastgesteld voor de exploitatie van het boek op het grondgebied van die Staat;

2° Gedurende de periode tussen 1 januari 2020 en 31 december 2020, voor het boek dat in het Frans wordt gepubliceerd of uitgegeven in een andere lidstaat van de Europese Unie of in een lidstaat van de Europese Vrijhandelsassociatie, moet de importeur een prijs voor de verkoop aan het publiek vaststellen die niet met 4 % hoger is dan de prijs die door de uitgever of de auteur wordt vastgesteld voor de exploitatie van het boek op het grondgebied van die Staat ;

une prime consistant en produits, biens ou services ne sont autorisées que si elles sont proposées, par l'éditeur, l'auteur ou l'importateur, simultanément et dans les mêmes conditions à l'ensemble des détaillants ou si elles portent sur des livres faisant l'objet d'une édition exclusivement réservée à la vente par courtage, par abonnement ou par correspondance.

Art. 19. Lorsque le livre est expédié à l'acheteur et n'est pas retiré auprès d'un détaillant de livres, le prix - hors frais d'expédition - est celui fixé par l'éditeur, l'auteur ou par l'importateur.

Une remise à hauteur de 5 % peut être appliquée sur le tarif du service de livraison établi, sans que ce service ne puisse être offert à titre gratuit, ou être facturé à perte.

Art. 20. Pour l'application de la présente section, il est prévu les mesures transitoires suivantes :

1° Au cours de la période se situant entre le 1er janvier 2019 et le 31 décembre 2019, pour ce qui concerne le livre publié ou édité en français dans un autre Etat membre de l'Union européenne ou dans un Etat membre de l'Association européenne de libre-échange, l'importateur est tenu de fixer un prix de vente au public qui ne soit pas supérieur à 8% par rapport à celui fixé par l'éditeur ou l'auteur pour l'exploitation du livre sur le territoire de cet Etat ;

2° Au cours de la période se situant entre le 1er janvier 2020 et le 31 décembre 2020, pour ce qui concerne le livre publié ou édité en français dans un autre Etat membre de l'Union européenne ou dans un Etat membre de l'Association européenne de libre-échange, l'importateur est tenu de fixer un prix de vente au public, qui ne soit pas supérieur à 4% par rapport à celui fixé par l'éditeur ou l'auteur pour l'exploitation du livre sur le territoire de cet Etat ;

Afdeling 3. - Stelsel dat toepasselijk is op uitsluitend of vrijwel uitsluitend in het Nederlands opgestelde boeken

Art. 21. Deze afdeling is niet toepasselijk op de volgende boeken :

- 1° schoolboeken ;
- 2° wetenschappelijke studieboeken ;
- 3° wetenschappelijke vakboeken.

Art. 22. De verplichting vermeld in artikel 5 geldt voor alle boeken die voor het eerst in een bepaalde uitvoering in het handelsverkeer worden gebracht.

Art. 23. Behoudens de bij deze afdeling bepaalde uitzonderingen, en onverminderd de mogelijkheid om een korting overeenkomstig artikel 24 toe te staan, moet elke detailhandelaar de prijs voor de verkoop aan het publiek die krachtens artikel 5 werd vastgesteld, toepassen gedurende een periode van 6 maanden te rekenen vanaf de eerste dag waarop het boek voor de eindconsument overeenkomstig hoofdstuk 3 beschikbaar wordt.

Art. 24. § 1. Gedurende de in artikel 23 bedoelde periode, kan de detailhandelaar een korting van hoogstens 10% op de prijs voor de verkoop aan het publiek toepassen die overeenkomstig artikel 5 wordt vastgesteld.

§2. In afwijking van paragraaf 1, kan een korting van hoogstens 25 % worden toegekend aan de onderwijsinstellingen ;

§3. In afwijking van paragraaf 1, kan een korting van hoogstens 20 % worden toegekend aan de volgende instellingen :

- 1° openbare bibliotheken in het kader van de uitoefening van hun publieksfunctie ;
- 2° bibliotheken van onderzoeksinstituten in het kader van de uitoefening van hun bibliotheekfunctie ;
- 3° gevangenisbibliotheken, in het kader van de uitoefening van hun bibliotheekfunctie ;
- 4° speciale bibliotheken die erkend zijn in het

Section 3. - Régime applicable aux livres rédigés exclusivement ou quasi exclusivement en néerlandais

Art. 21. La présente section n'est pas applicable aux livres suivants :

- 1° les manuels scolaires ;
- 2° les livres d'étude scientifiques ;
- 3° les livres spécialisés scientifiques.

Art. 22. L'obligation telle que mentionnée à l'article 5 vaut pour tous les livres qui, via le circuit de distribution des livres, sont pour la première fois introduits dans le circuit commercial.

Art. 23. Sauf les exceptions prévues par la présente section, et sans préjudice de la possibilité d'accorder une remise conformément à l'article 24, tout détaillant est tenu d'appliquer le prix de vente au public fixé en vertu de l'article 5 pendant une période de 6 mois à compter du premier jour où le livre est disponible pour le consommateur final conformément au chapitre 3.

Art. 24. §1er. Au cours de la période visée à l'article 23, le détaillant peut appliquer une remise de maximum 10% par rapport au prix de vente au public fixé conformément à l'article 5.

§2. Par dérogation au paragraphe 1er, une remise de maximum 25% peut être accordée aux établissements d'enseignement ;

§3. Par dérogation au paragraphe 1er, une remise de maximum 20% peut être accordée aux structures suivantes :

- 1° les bibliothèques publiques dans le cadre de l'exercice de leur fonction publique ;
- 2° les bibliothèques d'organismes de recherche dans le cadre de l'exercice de leur fonction de bibliothèque ;
- 3° les bibliothèques d'institutions pénitentiaires dans le cadre de l'exercice de leur fonction de bibliothèque ;
- 4° les bibliothèques spéciales reconnues dans

kader van de uitoefening van hun bibliotheekfunctie. le cadre de l'exercice de leur fonction de bibliothèque.

In het eerste lid wordt verstaan onder :

A l'alinéa premier, on entend par :

1° openbare bibliotheek : een bibliotheek als bedoeld in artikel 2, 4° van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 6 juli 2012 betreffende het Lokaal Cultuurbeleid ;

1° bibliothèque publique : une bibliothèque telle que visée à l'article 2, 4° du décret de la Communauté flamande du 6 juillet 2012 concernant la Politique culturelle locale ;

2° onderzoeksinstelling : elke in de Vlaamse Gemeenschap gevestigde organisatie waarvan de werking in hoofdzaak gericht is op Onderzoek en Ontwikkeling, zijnde elke wetenschappelijke activiteit die tot doel heeft wetenschappelijke kennis te ontwikkelen (fundamenteel of basisonderzoek), wetenschappelijke kennis toepasbaar te maken (toegepast onderzoek) en/of wetenschappelijke kennis toe te passen (ontwikkeling) ;

2° organisme de recherche : toute institution établie en Communauté flamande, dont l'action est essentiellement centrée sur la Recherche et le Développement, soit toute activité scientifique qui a pour but de développer les connaissances scientifiques (recherche fondamentale ou de base), de permettre l'application des connaissances scientifiques (recherche appliquée) et/ou d'appliquer les connaissances scientifiques (développement) ;

3° gevangenisbibliotheek : een bibliotheek in de zin van artikel 18 van het participatiedecreet van de Vlaamse Gemeenschap van 18 januari 2008 ;

3° bibliothèque d'institutions pénitentiaires: une bibliothèque au sens de l'article 18 du décret « participation » de la Communauté flamande du 18 janvier 2008 ;

4° speciale bibliotheek: een bibliotheek als bedoeld in artikel 22 van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 6 juli 2012 betreffende het Lokaal Cultuurbeleid.

4° bibliothèque spéciale : une bibliothèque telle que visée à l'article 22 du décret de la Communauté flamande du 6 juillet 2012 concernant la Politique culturelle locale.

§4. In afwijking van paragraaf 1, kan de detailhandelaar alleen bij deelname aan een collectieve promotieactie een korting op de vastgestelde prijs toepassen in de vorm van een of meer in geld waardeerbare geschenken, mits de geschenken behoren tot het door de organiserende rechtspersoon ontwikkelde promotiepakket.

§4. Par dérogation au paragraphe 1er, le détaillant peut uniquement, lors de sa participation à une action collective de promotion, accorder une remise sur les prix fixés sous forme d'un ou plusieurs cadeaux évaluable en argent, à condition que les cadeaux appartiennent au lot de promotion développé par la personne morale organisatrice.

Een collectieve promotieactie, zoals vermeld in het eerste lid, is een actie :

Une action de promotion collective, telle que mentionnée à l'alinéa premier, est une action:

1° die wordt georganiseerd door een rechtspersoon wiens activiteiten volgens de statutaire doelstelling uitsluitend of hoofdzakelijk bestaan uit de bevordering van de publieksaandacht voor boeken ;

1° qui est organisée par une personne morale dont les activités d'après les objectifs statutaires consistent exclusivement ou principalement à promouvoir l'attention du public pour les livres ;

2° die ten hoogste één maand duurt ;

2° qui dure au maximum un mois ;

3° die voldoende publiekelijk bekend wordt gemaakt ;

3° qui a suffisamment été rendue publique ;

4° waarbij eindconsumenten bij de koop van boeken een of meer in geld waardeerbare geschenken ontvangen, waarbij de waarde van de geschenken in een redelijke verhouding staat tot de aankoop ;

5° waaraan alle verkopers onder gelijke, door de organiserende rechtspersoon te stellen voorwaarden met betrekking tot de omvang, aard en bestendigheid van het assortiment kunnen deelnemen.

§4. De in de paragrafen 1 tot 3 bedoelde kortingen kunnen niet gelijktijdig worden toegepast.

Art. 25. Voor boeken die voor rekening van of met aanmerkelijke steun van een niet op winst gerichte maatschappelijke of ideële organisatie tot stand zijn gekomen en die verband houden met de statutaire doelstelling van de desbetreffende organisatie, kan de uitgever een uitsluitend voor de leden afwijkende ledenprijs vaststellen. De ledenprijs geldt bij alle verkopers bij wie het boek verkrijgbaar is.

Art. 26. De uitgever of importeur kan voor een boek in het kader van een individuele promotieactie tijdelijk een van de vastgestelde prijs afwijkende actieprijs vaststellen.

Een actieprijs geldt voor een periode van ten hoogste drie aaneengesloten maanden en onder gelijke voorwaarden bij alle detailhandelaars.

De uitgever of importeur kan aan de toepassing van een actieprijs nadere voorwaarden verbinden.

Art. 27. De uitgever of importeur kan voor een boek een van de gereguleerde prijs afwijkende combinatieprijs vaststellen.

Een combinatieprijs geldt uitsluitend voor gelijktijdige verkoop van meerdere, door de uitgever of importeur aangewezen boeken, of bij verkoop van één of meerdere boeken in combinatie met een of meer door de uitgever of importeur aangewezen andere producten.

Een combinatieprijs geldt onder gelijke voorwaarden bij alle detailhandelaars.

4° par laquelle le consommateur final reçoit à l'achat de livres un ou plusieurs cadeaux évaluable en argent, et dont la valeur des cadeaux reste raisonnable par rapport à l'achat ;

5° à laquelle tous les détaillants peuvent participer dans les mêmes conditions à fixer par la personne morale organisatrice concernant la taille, le genre et la permanence de l'assortiment.

§4. Les remises visées aux §1er à 3 ne peuvent être appliquées simultanément.

Art. 25. Pour les livres qui sont produits pour le compte ou avec le soutien remarquable d'une organisation sociale ou idéelle non axée sur le profit et qui sont en rapport avec l'objectif statutaire de l'organisation concernée, l'éditeur peut fixer un prix promotionnel exclusivement pour les membres. Le prix fixé pour les membres vaut pour tous les détaillants chez lesquels le livre peut être obtenu.

Art. 26. l'éditeur ou l'importateur, dans le cadre d'une action de promotion individuelle, peut temporairement fixer un prix promotionnel différent du prix fixe.

Un prix promotionnel est valable pour une période de maximum trois mois consécutifs et doit offrir les mêmes conditions à tous les détaillants.

L'éditeur ou l'importateur peut ajouter d'autres conditions à l'application d'un prix promotionnel.

Art. 27. L'éditeur ou l'importateur peut déterminer pour un livre un prix combiné dérogeant au prix fixé.

Un prix combiné vaut uniquement pour la vente simultanée de plusieurs livres désignés par l'éditeur ou l'importateur, ou en cas de vente d'un ou plusieurs livres en combinaison avec un ou plusieurs produits désignés par l'éditeur ou l'importateur.

Un prix combiné est valable aux mêmes conditions chez tous les détaillants.

Art. 28. De uitgever of importeur kan voor individuele boeken die door hun uniforme uiterlijk en vormgeving of door een duidelijke vermelding op het titelblad kenbaar zijn als behorende tot een serie, een van de vastgestelde prijs afwijkende serieprijs vaststellen.

Een serieprijs geldt uitsluitend bij gelijktijdige verkoop van verschillende titels van de serie aan dezelfde eindconsument of bij verkoop aan een eindconsument die zich vooraf schriftelijk verplicht heeft tot afname van de gehele serie of meerdere verschillende titels van de serie.

De serieprijs geldt onder gelijke voorwaarden bij alle detailhandelaars.

Hoofdstuk 3. - Mededeling, controle en sancties

Art. 29. De prijs voor de verkoop aan het publiek die overeenkomstig artikel 5 wordt vastgesteld alsook de datum waarop het boek voor verkoop aan de eindconsument beschikbaar is, worden door de uitgever, de auteur of de importeur meegedeeld :

1° aan de dienst of de instelling bedoeld in artikel 15 van het decreet van de Franse Gemeenschap van 19 oktober 2017 betreffende de culturele bescherming van het boek, voor de boeken die uitsluitend of vrijwel uitsluitend in het Frans opgesteld zijn;

2° aan de instelling bedoeld in artikel 5 van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 23 december 2016 houdende invoering van een gereglementeerde boekenprijs, voor de boeken die uitsluitend of vrijwel uitsluitend in het Nederlands opgesteld zijn.

Art. 30. De in artikel 29 bedoelde dienst of instelling wordt belast met :

1° het inwinnen van inlichtingen die noodzakelijk zijn om op vragen van lezers te antwoorden, volgens de internationale normen die geldig zijn voor de boekhandel, inzonderheid de volgende inlichtingen : de prijs voor de verkoop aan het publiek die

Art. 28. L'éditeur ou l'importateur peut fixer un prix de série dérogeant au prix fixé pour des livres individuels, qui par leur aspect et présentation uniforme(s), ou par une mention précise sur la page de couverture, sont réputés faire partie d'une série.

Un prix de série est valable exclusivement lors de la vente simultanée de différents titres de la série au même consommateur final ou à la vente à un consommateur final qui s'est engagé par écrit au préalable à acheter toute la série ou plusieurs titres différents de la série.

Le prix de série est valable aux mêmes conditions chez tous les détaillants.

Chapitre 3. - De la communication, du contrôle et des sanctions

Art. 29. Le prix de vente au public fixé conformément à l'article 5 ainsi que la date de mise en disponibilité du livre pour le consommateur final sont communiqués par l'éditeur, l'auteur, ou l'importateur :

1° au service ou à l'organisme visé à l'article 15 du décret de la Communauté française du 19 octobre 2017 relatif à la protection culturelle du livre, pour ce qui concerne les livres rédigés exclusivement ou quasi exclusivement en français ;

2° à l'organisme visé à l'article 5 du décret de la Communauté flamande du 23 décembre 2016 instaurant un prix du livre réglementé, pour ce qui concerne les livres rédigés exclusivement ou quasi exclusivement en néerlandais.

Art. 30. Le service ou l'organisme visé à l'article 29 est chargé de :

1° récolter les informations indispensables pour répondre à la demande des lecteurs, selon les normes internationales en vigueur pour le commerce du livre, et notamment les informations suivantes : le prix de vente au public du livre fixé par l'éditeur, l'auteur ou

wordt vastgesteld door de uitgever, de auteur of de importeur, de eventuele kortingen, de naam van de uitgever, de naam van de auteur, de naam van de vertaler, de datum van uitgave of publicatie, de nauwkeurige datum van terbeschikkingstelling voor de eindconsument, in voorkomend geval de datum van inwerkingtreding van de nieuwe prijs bij wijziging, de datum waarop de gereglementeerde prijs niet meer verplicht is, de identificatienummers van het boek (ISBN, ISSN, ISTC) ;

2° het kenbaar maken van de in punt 1° bedoelde verschillende inlichtingen via een publiek toegankelijke geïnformatiseerde referentiedatabank voor het boek, die kosteloos via internet kan worden geraadpleegd en regelmatig wordt bijgewerkt.

Door een uitvoeringssamenwerkingsakkoord kunnen de partijen de lijst van de inlichtingen van het eerste lid en de aanvullende nadere regels voor de mededeling en het kenbaar maken van de prijs van de verkoop aan het publiek bepalen.

Art. 31. Bij overtreding van de bepalingen van dit samenwerkingsakkoord, en onverminderd de mogelijke vorderingen, voortvloeiend uit onwettige handelspraktijken en/of uit de contractuele of buitencontractuele aansprakelijkheid van de uitgevers, auteurs, importeurs of detailhandelaars die de bepalingen van dit samenwerkingsakkoord niet naleven, kan een vordering tot een buitengerechtelijke regeling van een geschil betreffende de toepassing van dit akkoord door elke betrokken persoon worden ingeleid overeenkomstig de procedure die bepaald is :

1° in de artikelen 17 tot 24 van het decreet van de Franse Gemeenschap van 19 oktober 2017 betreffende de culturele bescherming van het boek, voor de geschillen betreffende een boek dat uitsluitend of vrijwel uitsluitend in het Frans wordt opgesteld ;

2° in de artikelen 17 tot 24 van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 23 december 2016 houdende invoering van een gereglementeerde boekenprijs, voor de geschillen betreffende een boek dat uitsluitend of vrijwel uitsluitend in het

l'importateur, les éventuelles remises, le nom de l'éditeur, le nom de l'auteur, le nom du traducteur, la date d'édition ou de publication, la date précise de la mise en disponibilité du livre pour le consommateur final, la date d'entrée en vigueur du nouveau prix en cas de modification, le cas échéant la date d'expiration au terme de laquelle le prix réglementé n'est plus dû, les numéros d'identification du livre (ISBN, ISSN, ISTC) ;

2° publier les différentes informations prévues au point 1° par le biais d'une base de données de référence informatisée pour le livre, consultable gratuitement via l'internet et mise à jour régulièrement.

Les parties peuvent préciser par accord de coopération d'exécution la liste des informations de l'alinéa 1er et régler les modalités complémentaires de communication et de publicité du prix de vente au public.

Art. 31. En cas d'infraction aux dispositions du présent accord de coopération, et sans préjudice des possibilités d'action résultant de pratiques commerciales illégales et/ou de la responsabilité contractuelle ou extracontractuelle des éditeurs, auteurs, importateurs ou détaillants qui ne respectent pas les dispositions du présent accord de coopération, une demande de règlement extrajudiciaire d'un litige concernant l'application du présent accord peut être introduite par toute personne intéressée conformément à la procédure prévue :

1° aux articles 17 à 24 du décret de la Communauté française du 19 octobre 2017 relatif à la protection culturelle du livre, en ce qui concerne les litiges relatifs à un livre rédigé exclusivement ou quasi exclusivement en français ;

2° aux articles 17 à 24 du décret de la Communauté flamande du 23 décembre 2016 instaurant un prix du livre réglementé, en ce qui concerne les litiges relatifs à un livre rédigé exclusivement ou quasi exclusivement en néerlandais.

Nederlands wordt opgesteld.

Hoofdstuk 4. - Evaluatie van de boekenprijs

Art. 32. Er wordt een begeleidingscomité ingesteld door de partijen.

Het is samengesteld uit :

1° een vertegenwoordiger van de Minister van de Regering van de Vlaamse Gemeenschap bevoegd voor het boekbeleid;

2° een vertegenwoordiger van de Minister van de Regering van de Franse Gemeenschap bevoegd voor het boekbeleid ;

3° een vertegenwoordiger van de Minister van de Regering van de Federale Staat bevoegd voor Economie.

Het begeleidingscomité wordt belast met de evaluatie van de doeltreffendheid van dit samenwerkingsakkoord, inzonderheid in het kader van de evaluatie bepaald bij het decreet van de Franse Gemeenschap van 19 oktober 2017 betreffende de culturele bescherming van het boek en de evaluatie bepaald bij het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 23 december 2016 houdende invoering van een gereguleerde boekenprijs.

Het vergadert ten minste één keer per jaar.

Hoofdstuk 5. - Overgangs- en slotbepalingen

Art. 33. Met toepassing van artikel 92 bis, § 6, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, worden geschillen die tussen partijen rijzen met betrekking tot de uitlegging of de uitvoering van dit samenwerkingsakkoord in der minne beslecht.

Als zij tot geen akkoord komen, worden die beslecht door een samenwerkingsgerecht bedoeld in artikel 1 van de wet op het samenwerkingsgerecht.

Chapitre 4. - De l'évaluation du prix du livre

Art. 32. Un comité d'accompagnement est instauré par les parties.

Sa composition est la suivante :

1° un représentant du Ministre du Gouvernement de la Communauté française qui a la politique du livre dans ses attributions ;

2° un représentant du Ministre du Gouvernement de la Communauté flamande qui a la politique du livre dans ses attributions ;

3° un représentant du Ministre du Gouvernement de l'Etat fédéral qui a l'Economie dans ses attributions.

Le comité d'accompagnement est chargé d'évaluer l'efficacité du présent accord de coopération, notamment au regard de l'évaluation prévue dans le décret de la Communauté française du 19 octobre 2017 relatif à la protection culturelle du livre et de celle prévue dans le décret de la Communauté flamande du 23 décembre 2016 instaurant un prix du livre réglementé.

Il se réunit au moins une fois par an.

Chapitre 5. - Dispositions transitoires et finales

Art. 33. Par application de l'article 92bis, § 6, de la loi spéciale de réformes institutionnelles du 8 août 1980, les litiges qui surgissent entre les parties à propos de l'interprétation ou de l'exécution du présent accord de coopération sont réglés à l'amiable.

A défaut d'accord, ils sont tranchés par une juridiction de coopération visée à l'article 1er de la loi sur la juridiction de coopération.

Art. 34. § 1. Het samenwerkingsgerecht is samengesteld als volgt :

1° een vertegenwoordiger van de Vlaamse Gemeenschap, die door haar Regering wordt aangewezen ;

2° een vertegenwoordiger van de Franse Gemeenschap, die door haar Regering wordt aangewezen ;

3° een vertegenwoordiger van de Federale Staat, die door zijn Regering wordt aangewezen ;

4° een voorzitter die door de sub 1°, 2°, 3° vermelde leden gecoöpteerd wordt.

De gecoöpteerde voorzitter is een werkende, ere- of emeritus magistraat van de Rechterlijke Orde.

§2. Het samenwerkingsgerecht past de procedure toe die bedoeld is in de artikelen 3 tot 56 van de wet op het samenwerkingsgerecht.

De werkingskosten van het samenwerkingsgerecht, de bezoldiging van de voorzitter en de leden en de kosten voor een deskundigenonderzoek of een onderzoek dat door dat gerecht wordt bevolen, worden bij een geschil op gelijke wijze door de partijen gedragen.

Art. 35. Kortingen op prijzen die worden gekregen in het kader van overheidsopdrachten die in uitvoering zijn bij de inwerkingtreding van dit akkoord kunnen worden voortgezet tot het einde van het burgerlijk jaar waarin het akkoord in werking is getreden.

Art. 36. Dit samenwerkingsakkoord wordt aan de wetgevende vergaderingen van de partijen ter goedkeuring voorgelegd.

Art. 37. Dit samenwerkingsakkoord wordt voor onbepaalde duur gesloten.

Art. 38. Dit samenwerkingsakkoord treedt in werking de tiende dag na de bekendmaking van de laatste goedkeuringsakte in het Belgisch Staatsblad, met uitzondering van artikel 11, eerste lid, dat op 1 januari 2021 in werking treedt.

Art. 34. §1er. La juridiction de coopération est composée comme suit :

1° un représentant de la Communauté française désigné par son Gouvernement ;

2° un représentant de la Communauté flamande désigné par son Gouvernement ;

3° un représentant de l'Etat fédéral désigné par son Gouvernement ;

4° un président coopté par les membres mentionnés sous 1°, 2°, 3°.

Le président coopté est un magistrat effectif, honoraire ou émérite de l'Ordre judiciaire.

§2. La juridiction de coopération applique la procédure visée aux articles 3 à 56 de la loi sur les juridictions de coopération.

Les frais de fonctionnement de la juridiction de coopération, la rémunération du président et des membres et les frais d'expertise ou d'enquête ordonnée par elle sont, en cas de litige, supportés par les parties, à part égales.

Art. 35. Les remises de prix obtenues dans le cadre de marchés publics en cours au moment de l'entrée en vigueur du présent accord peuvent être maintenues jusqu'à la fin de l'année civile au cours de laquelle l'accord est entré en vigueur.

Art. 36. Le présent accord de coopération est soumis à l'approbation des assemblées législatives des parties.

Art. 37. Le présent accord de coopération est conclu pour une durée indéterminée.

Art. 38. Le présent accord de coopération entre en vigueur le dixième jour après la publication du dernier acte d'approbation au Moniteur belge, à l'exception de l'article 11, alinéa 1er, qui entre en vigueur le 1er janvier 2021.

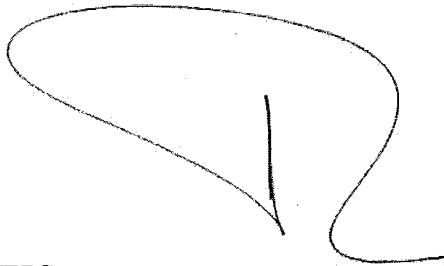
Gedaan te Brussel, op
in evenveel exemplaren als er
akkoordsluitende partijen zijn, in het
Nederlands en in het Frans.

Fait à Bruxelles, le
en autant d'exemplaires qu'il y a de parties
contractantes, en langue française et
néerlandaise.

VOOR DE FEDERALE STAAT :**POUR L'ETAT FEDERAL :**

De Vice-Eersteminister en Minister van Werk,
Economie en Consumenten, belast met
Buitenlandse Handel,

Le Vice-Premier Ministre et Ministre de
l'Emploi, de l'Economie et des
Consommateurs, chargé du Commerce
Extérieur,

Kris PEETERS

Kris PEETERS

De Vice-Eerste Minister en Minister van
Veiligheid en Binnenlandse Zaken, belast met
de Regie der Gebouwen,

Le Vice-Premier Ministre et Ministre de la
Sécurité et de l'Intérieur, chargé de la Régie
des bâtiments,

Jan JAMBON

Jan JAMBON

De Vice-Eerste Minister en Minister van
Buitenlandse Zaken en Europese Zaken,
belast met Beliris en de Federale Culturele
Instellingen,

Le Vice-Premier Ministre et Ministre des
Affaires étrangères et européennes, chargé de
Beliris et des Institutions culturelles
fédérales,

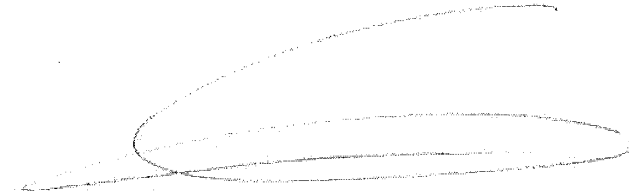

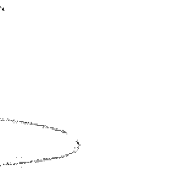
Didier REYNDERS

Didier REYNDERS

De Staatsecretaris voor Armoedebestrijding,
Gelijke Kansen, Personen met een beperking,
en Wetenschapsbeleid, belast met Grote
Steden,

La Secrétaire d'Etat à la Lutte contre la
pauvreté, à l'Egalité des chances, aux
Personnes handicapées, et à la Politique
scientifique, chargée des Grandes villes,

Zuhair DEMIR

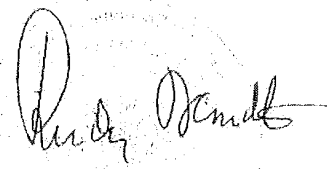

Zuhair DEMIR

VOOR DE FRANSE GEMEENSCHAP :

**POUR LA COMMUNAUTE
FRANCAISE :**

De Minister-President,

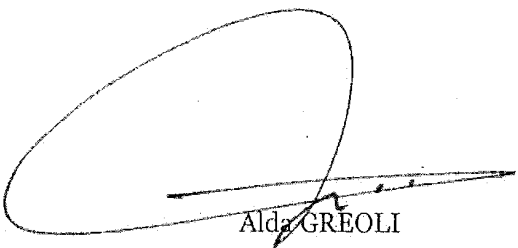
Le Ministre-Président,

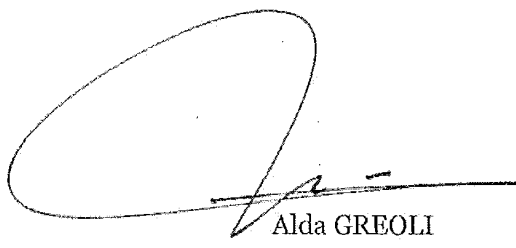

Rudy DEMOTTE

Rudy DEMOTTE

De Vice-President en Minister van Cultuur en
Kind,

La Vice-Présidente et Ministre de la Culture
et de l'Enfance,

Alda GREOLI

Alda GREOLI

VOOR DE VLAAMSE GEMEENSCHAP :

**POUR LA COMMUNAUTE
FLAMANDE :**

De Minister-President,

Le Ministre-Président,

Geert BOURGEOIS

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse Minister van Cultuur, Media,
Jeugd en Brussel,

Le Ministre flamand de la Culture, des
Médias, de la Jeunesse et des Affaires
bruxelloises,

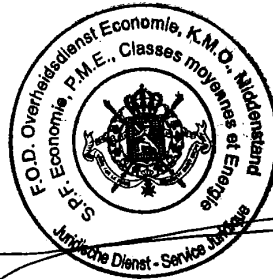

Sven GATZ

Sven GATZ

25.06.2018

JURIDISCHE DIENST
VOOR EENSLUIDEND AFSCHRIFT,
DE ADVISEUR-GENERAAL

SERVICE JURIDIQUE
POUR COPIE CONFORME,
LE CONSEILLER GENERAL